

7.¹⁹⁸⁹ 101.^{ÅRG.}

1889 – 1989

STAV OLAV

Biskop Kristen Kyrre Bremer, s. 4

I denne dyrebare time...

Pavebesøket, s. 6

Glade rapporter fra det
øvrige Norden

Øivind Østang, s. 12

Johannes Paul II sett fra Tønsberg

Liv Bliksrud, s. 14

Daniel Haakonsen in memoriam

Sidsel Høye Haugan, s. 16

Om «å gjøre ting nye»

Hanne Berentzen, s. 18

Kjærlighet i Vadstena

ST. OLAV

Takk!

Pavens hektiske dager i Norge er lykkelig over - det ble på så mange måter en velgjørende opplevelse. Hvilken betydning besøket vil få i et videre perspektiv, er det for tidlig å si noe om. Men det er på høy tid for oss katolske kristne å si takk til Norge for den måten landet mottok vår pave Johannes Paul II på - det gjelder fra høyeste offisielle hold via bevilgende myndigheter til medier og "fotfolket". Verdig og varmt - og generøst - er noen av de ord som melder seg.

Vår gode Kong Olav tok gjesten med seg ut i solen på Slottsbalkongen: sjelden har vel vårt eventyr av en konge skuert så mange polakker foran svalgangen! Politiet vokter paven så det var en fryd (når man ser bort fra at det er lite frydefullt at slik påpassing må til!), og NRK sendte reportasjer av sportsevenements lengde - hvilket sier sitt i et land med et både utvidet og utvannet kulturbegrep! - og stilte dertil med håndplukkede katolske sekundanter i kommentatorboksen. Langs Trondheims-fjorden vaiet flaggene der paven bokstavelig talt fór frem for å nå Domkirken til messetid, og trønderne gjorde - sin vane tro og politis-perringer til tross - sitt beste for å leve opp til sagaens ord om at " på alle stier drev der folk". Få og små varmegrader skremte ikke tromsøværingene fra å møte opp i overveldende antall til aftenbønn på Torget og messe neste morgen. Den norske pressedeckningen av selve

besøket var varm og overveldende, både i omfang og tone - vi ser bort lutherske biskopers fravær i Nidarosdomen. Uheldig ordvalg - om det stemmer - synes det oss. Uhøflig overfor hvem? Ikke overfor Vatikanet eller paven. Det var Nidarosbispen som innbød til gudstjeneste, og hans egne embedsbrødre som, såvidt vi kan forstå, ikke skjønte sin besøks-tid og lot en gylden sjanse til felles evangelisk vitnesbyrd gå fra seg.

Et pavebesøk anno 1989 er - når alle regningene legges sammen - dyrere en mange av oss liker å tenke på, og det skyldes ene og alene stor velvilje og generøsitet fra det offisielle Norges side at pavebesøket, som for oss katolikker ble en minnerik bekreftelse på både fellesskap og oppdrag, i det hele tatt kunne komme i stand. Det bør vi huske - lenge - og takke for. Indirekte var denne generøsitet fra Klassekampen som på selve ankomstdagen lot synsingen være til fordel for direkte løgner om "middelalderpaven". Men altså: Selv de deler av Oslo-pressen som i dagene før pavens nedslag stilte seg noe syrlig avventende til det hele, gikk nærmest av skafet dagen derpå - sjarmert og grepet av mennesket bak embete og titler - og ikke upåvirket av budskapet. Det var tydelig at paven hadde truffet den rette tonen.

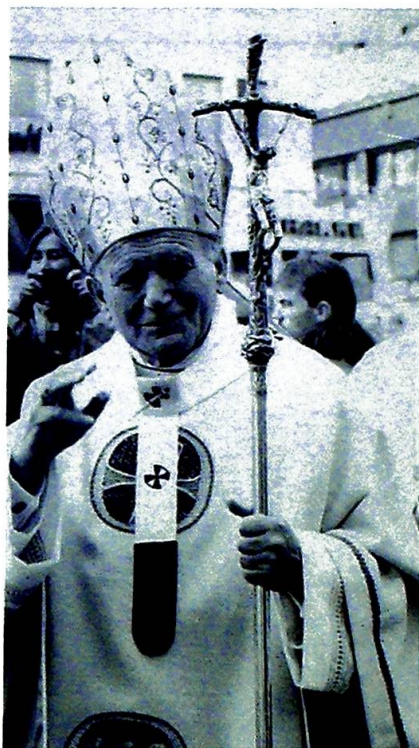
Den hadde han slått an allerede før han kom. I det "budskap" som ble

sendt i nordisk TV kvelden før ankomstdagen, kalte paven sin Nordenreise en "troens pilegrimsferd", og en pilegrim er som kjent et troende og botferdig menneske på vei til hellig grunn. Og skal man dømme etter avisenes referater og egne observasjoner, var det mangt av det denne smilende pilegrim sa, som traff folk hjemme - enten de hørte ordene under troens vide himmel eller ei: hans appell til medmenneskelighet og ansvar og til å la "en ny visdom" slippe til i en selvopptatt verden med desperat defisitt på gjennomtenkte verdivalg; til omsorg for svake og utsatte grupper i samfunnet; til å leve opp til den store humanistiske tradisjon i vårt gamle kristne Europa - før det er for sent.

Ekte evangelisk forkynnelse, skrev Vårt Land om pavens bibelspekke-de preken, og det noterte vi med glede. På forhånd hadde deler av den kristne leir tatt sine forbehold både mot besøket og kontakt med den tilreisende nettopp fordi man mente å vite at katolikken Johannes Paul representerte en uevangelisk kristendomsform. Paven leverte, som ventet fra katolsk hold, selv dementiet. Vårt Land skal også ha takk fordi avisen på lederplass siterte fra en av pavens økumeniske taler i Danmark hvor han understreket det som for katolikker er selvsagt, men som mange lutheranere ikke synes å ha registrert - årelang katolsk insis-tering til tross : nemlig at bannlysingen av Luther selvsagt

falt bort ved hans død. På det nivå hører dommen Herren til, det vet selv katolikker!

Stor, stor takk fortjener bispen med det i denne forbindelse nesten symbolske navn Kristen Kyrre for sine velkomstord til paven i Nidarosdomen, gudshuset som middelalderen smykket med navnet "cor Norvegiae" - Norges hjerte - og som folkevisen ganske enkelt la gulltak på. "Olavskyrkja i Trondheim, ho er tekte med gul", vet vi fra leseboken. "I denne dyrebare time er Norges splittede kristenhet igjen sammen," vil ettertiden lese - for det var det han sa, Nidarosbispen, da han ønsket Romabispen velkommen 2. juni i år. De kan angre, de som lot denne time gå fra seg og ikke var med da den flerkirkelige menighet lot den nikenske trosbekjennelse lyde i det vel 800 år gamle kirkerom - en bek-

Paven på 69,5° nord! Foto: Knud H. Kluge

jennelse som har andre og større dimensjoner enn vår teologiske uenighet, for ikke å snakke om vårt kjøpmannskap, selv når det er av biskoppelig art.

"Uhøflig" var ifølge norsk presse Vatikanets kommentar til de syv også et håndslag til de mange flyktninger og asylsøkere fra fjerne land, som utgjør en stigende prosent av våre katolske menigheter. TV-Norge så dem på skjermen der de strømmet til kirke på Akershus og i Idrettsbygget i Trondheim, med mennesker som ikke er mere fremmede enn at kristentroen er en bærende del av deres identitet - slik den har vært det i norsk kultur i århundrer.

Gjestfriheten har lange og hjertevarmende tradisjoner i vårt land. Vi konstaterer med glede og takknemlighet at de ikke ble gjort til skamme under pavebesøket. UKJ

Den 9. juni i år skrev den engelske ukeavisen *Catholic Herald* følgende på lederplass:

En glemte kirke

Siden kulturrevolusjonens slutt og diskrediteringen av dens overdrevne fremmedhat og innadvendthet på midten av 70-tallet, har Vesten sakte, men sikkert ønsket Kinas ledere "velkommen i verden". Økonomiske og politiske bånd er blitt knyttet, kontakter undertegnet, offisielle visitter og gjensvisitter har funnet sted.

Til tider har det synes som Vatikanet stod alene i sin holdning til det kommunistiske Kina. Kinesiske katolikker som har holdt fast ved sin lojalitet til Vatikanet, er blitt systematisk torturert, fengslet og forfulgt siden 1950-årene. Ifølge de rapporter som er sivet ut fra lan-

det, har liberaliseringen i den senere tid ikke betydd noen redusert fart for denne sorten undertrykkelse. Paven har med ettertrykk krevet klare tegn på godvilje fra de kommunistiske myndigheter når det gjelder den religionsfrihet de selv har forpliktet seg til, en forpliktelse som også er nedfelt i avtalen om tilbakeføring av Hong Kong - og dermed et stort antall katolikker - til Peking. Hittil har ingen slike tegn vært å se, og hendelsene denne uken på Den himmelske freds plass synes å gi paven rett i hans avventende holdning.

Den undertrykkelse og brutalitet "verdenspublikumet" har vært vitne

til denne uken, har vært lojale kinesiske katolikkers lodd i årtier.

Derfor - i tillegg til at vi hever stemmen i protest mot behandlingen av studentene på Den himmelske freds plass - burde vi også ta oss tid til å sende en tanke til de biskoper, prester og legfolk som, for sin tros skyld, langsomt visner hen i kinesiske fengsler, og som vi i den senere tid har glemt. Glemt fordi vi var fanget i en bølge av entusiasme over en åpnere kinesisk stat - som denne uken viste seg å være en luftspeiling.

Kirken i Ungarn

Overhodet for den katolske kirke i Ungarn, kardinal Lászlo Paskai, har henvendt seg til landets myndigheter og bedt om at kirken må få adgang til radio og televisjon: Hvis kirken på denne måte kan få gjøre sitt syn gjeldende i media, vil det være i samsvar med de demokratiske reformer som nå finner sted i Ungarn. CATHOLIC HERALD

Avgjørelse om Medjugorje

Presset på Vatikanet om å anerkjenne det jugoslaviske valfartstedet Medjugorje som offisiell Maria-helligdom vokser. Til støtte for «kampanjen» har fransiskanerne i Medjugorje for første gang offentliggjort detaljerte statistikker over tilstrømmingen av pilegrimmer til stedet der den hellige jomfru

i en årrekke skal ha vist seg - og fortsatt viser seg - for noen unge mennesker.

I 1987 besøkte 850.000 mennesker stedet; tilsammen 12.000 geistlige fra 93 land har vært med på å konsebrere aftenmesser i den nybygde Johanneskirken; i 1988 besøkte 60 biskoper stedet - de fleste i forbindelse med private reiser.

CATHOLIC HERALD

4

I denne dyrebare time...

Biskop Kristen Kyrre Bremer i Nidarosdomen:

Kjære pave Johannes Paul. Velkommen til Trondheim og til Nidarosdomen.

Det er med stor takknemlighet og glede jeg ønsker Deres Hellighet og dere kristne fra forskjellige kirkesamfunn i landet velkommen.

Aldri har denne gamle katedral rommet en så mangfoldig forsamling, og med Paven i sin midte. Og allikevel er vi søsken.

«En er deres lærer,» sa Jesus. «Og dere er alle søsken.» Vi er søsken fordi vi har én Far.

Han som er - en festning, hvor jeg finner frelse, mitt berg og min borg.

Dette er et sjeldent møte. Søsken som har vært adskilt i århundreder, får en time sammen i Herrens hus.

Ordene blir kostbare. De former seg til bønn: Herre, at vi må være ett - forat verden kan se Jesus.

1. april 1537 sto erkebiskop Olav Engelbrektsson ut fjorden. Kirkens splittelse var fullbyrdet.

Sagnet forteller at to av skipene, lastet med hellige kostbarheter, sank ute i fjordgapet. Men mer gikk tapt. Søskenkjeden brast.

452 år er gått.

I denne dyrebare time er Norges splittede kristenhet igjen sammen. Sårene er ikke leget. Det er noen vi savner.

Og det er enda langt å gå før vi er samlet rundt Herrens bord. Men utfordringen er klar: Vi må finne sammen.

Verden venter på kirkens felles vitnesbyrd at Kristi kjærlighet er de

fattiges håp og et bud om å dele hva vi selv har fått.

Gud være takk og lov for at Deres Hellighet kom!

Gud skal ha takk for alle som tar del i gudstjenesten idag. ●

Få slutt på volden!

De geistlige overhoder for de kristne kirker i det hellige land har appellert til det internasjonale samfunn om å gjøre en innsats for å få slutt på volden i de israelsk-okkuperte områder. «Folket som bor i det hellige land, er berøvet fundamentale menneskerettigheter, fordi de er underkastet autoritetenes forgodtbefinnende,» heter det bl.a. i et brev adressert til FNs generalsekretær.

Kirkelederne viser til «de tragiske og nyt-

teløse tap av menneskeliv på grunn av misbruk av skytevåpen», men uten å nevne Israels navn. De protesterer også mot hyppig våpenbruk nær de hellige steder og mot «massive arrestasjoner, lange fengselsstraffer uten lov og dom... mot alle former for kollektiv straff som f.eks. ødeleggelse av bolighus». De appellerer til det internasjonale samfunn om å vie palestinerne mer oppmerksomhet og gjøre hva de kan for å bidra til en «rask og rettferdig løsning på dette folkets problem».

Stor heder til Rolf Jacobsen

I sitt treogåttiende år er vår store lyriker Rolf Jacobsen tildelt Svenska Akademiens store nordiske pris på 150 000 kroner. En heder han setter høyt, skriver Eilif Straume i et intervju i Aftenposten: – Du vet, jeg har vært innstilt til Nordisk Råds litteraturpris tre – eller er det fire ganger. Men den jeg har fått nå, gjelder hele forfatterskapet, og ikke noen «årets bok».

Etter pavebesøket: «Forbindelsene vitalisert»

5

«Det viktigste med besøket er at forbindelsene mellom den katolske kirke og de øvrige kirker i Norge kan bli vitalisert,» skriver Vårt Land. «Ingen av partene ønsker lettvinne løsninger. Men et bredere samkvem og en mer energisk samtalevirksomhet kan bidra ytterligere til å fjerne misforståelser og trenge dypere inn i hverandres syn på sentrale punkter der uenighetene fortsatt er betydelige».

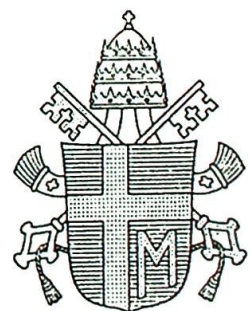
«Jeg tror at mange opplevde gudstjenesten i Nidarosdomen som en stor glede,» sa biskop Bremer i P1's serie «Månedens tema - Paven.» - «Noen oppfatter det også med stor forundring: var dette den katolske kirke? Derfor tror jeg at gudstjenesten var med å rydde unna hindringer, fordommer, kanskje, og at den åpner veien for samtale også på lokalplanet. Økumenikk har jo vært på en måte spesialistenes sak. Jeg tror at gudstjenesten i Nidarosdomen bidro til å gjøre økumenikk til noe som skjer i menighetene, og det mener jeg er veldig viktig.»

- «Jeg tror udelt at pavebesøket har vært positivt for tilnærmingen mellom katolikker og protestanter i vårt land,» sa Trond Bakkevig, generalsekretær i Mellomkirkelig Råd, i P1's programpost «På kirkebakken»: «Kristne mennesker i Norge - og hele Norges befolkning - har hatt anledning til å høre en klar Kristus-forkynnelse gjennom pavens egen munn. Det kan ikke være noen tvil at han forkynner den samme Kristus og den samme Gud som vi tror på. Bare det er nok til å starte tilnærmingen og forbedre den.»

«I denne dyrebare time er Norges splittede kristenhet igjen sammen.» Foto: Stein Fjesme.

Har han satt spor etter seg i kirkelandskapet vårt, spør intervjueren. - «Jeg håper det, jeg håper han har satt slike spor at vi er nødt til å ta opp en del av utfordringene. Og jeg tror med rette vi kan si at mye av det han har sagt, det har vi vært opptatt av fra før, men det er kommet tydeligere frem gjennom dette besøket.»

Paven viker ikke

Johannes Paul II har nylig kommet med kritikk mot italienske teologer og fastslått at det er biskopene som er «troens virkelige lærere». I sin tale til den italienske bispekonferanse uttalte paven at det var nødvendig med et nærmere og mer trofast samarbeid mellom biskoper og teologer.

I alt 63 italienske teologer undertegnet for en tid siden et åpent brev til paven med klage mot Vatikanets holdning til teologene. CATHOLIC HERALD

Stadig flere nyreligiøse

Stadig flere nordmenn tror på reinkarnasjon og astrologi. Og mennesker med akademisk utdanning tror mest på slike teorier. En del av de nyreligiøse sektene er på vei ut og mister kanskje noe av sin oppslutning og betydning. Til gjengjeld får en ny folkereligøsitet med ikke-kristen basis stadig større oppslutning, men fremdeles er kristent

tankegods og kristen innflytelse de viktigste elementer i den norske folkelige religiøsitet.

Slik oppsummerer institutt-lektor Arne Tord Sveinall den såkalte nyreligiøsitetens innflytelse og utbredelse i dagens Norge. Sveinall er tilknyttet Sjelesorginstituttet ved Modum Bad og Egedeinstitutet der hans hovedarbeidsoppgaver er utredning og informasjon om nyreligiøsitet. VÅRT LAND

6 Pavebesøket: GLADE RAPPORTER FRA DET

De norske medier flømmet nærmest over med stoff om paven og den katolske kirke de to-tre dagene paven besøkte vårt land. Omtalen av hans reise til de øvrige nordiske land ble til sammenligning for små drypp å regne - naturlig nok. Men også der var interessen og velviljen stor - viser stemningsrapporter og vurderinger St. Olav har mottatt fra sine nordiske kirkebladkolleger.

Paven på Island

av Torfi Ólavsson, redaktør i "Merki Krossins".

Da man på Island hørte at paven skulle besøke landet i 1989, vakte nyheten glede. Dagens islendinger er klar over at den katolske kirkes historie i landet - fra år 1000 til 1550 - var en "god historie". I den tiden ble de sagaer som vi er så stolte av, skrevet ned av katolske munk og prester og bevart for ettertiden. Jon Arason, den siste katolske biskop i landet, ble henrettet uten lov og dom i 1550; han respekteres fremdeles som martyr - for sin tro og for landets selvstendighet.

Det var nesten ingen som talte mot pavebesøket, bare enkelte røster hevet seg her og der, hovedsakelig av politiske grunner, folk som helst ville at paven skulle blandet seg i latin-amerikansk innenrikspolitik - men de stemmene druknet i bifallet.

Paven kom den 3. juni og ble mottatt med glede og respekt. Han

begynte med å avlegge et besøk hos vår president, Vigdis Finnbogadóttir, som han en gang beskrev som verdens skjønneste president. Etter visitten hos presidenten mottok

paven folk, biskop, prester, ordenssøstre, legfolk og gjester - blant dem Nobelprisvinneren Halldor Laxness - i domkirken. De polske karmelitterinner fikk lov til å møte

Pave Johannes Paul og biskop Petur under den okumeniske gudstjeneste på Thingvellir. Foto: Knud H. Kluge.

God gammeldags pilegrimsferd

Biskop Johannes Homeyer i det vest-tyske bispedømmet Hildesheim har invitert sine sognebarn - særlig de unge - til en pilegrimsferd av godt gammelt merke. I tiden 21.-29. juli skal de tilbakelegge over 100 kilometer til fots, nærmere bestemt strekningen fra Eichsfeldt til valfartstedet «Maria in der Wiese». Biskopen skal selvsagt også være med på valfarten.

KNA

Hvor mange løver har paven?

Selv om Vatikanets radiostasjon motvillig må innrømme at Radio Moskva har flere sendinger på fremmede språk, er det neppe tvil om at paven slår Gorbatsjov når det gjelder lytterbrev. Vatikan-radioen fikk i fjor over 60 tusen. Et brev fra en stor afrikansk farm lød som følger: «Jeg har nettopp sett et bilde av pavens hage. Hvor mange løver har han der?»

CATHOLIC HERALD

De har tatt vare på Europas kultur

«Jeg har ikke så mye greie på teologi, - men klostrenes rolle er undervurdert,» sa Rolf Jacobsen nylig i en samtale med Aftenposten. «Klostrene representerer organisert sosial tenkning. Og de har tatt vare på Europas kultur. Jeg gjentar at deres betydning er undervurdert i historien.»

ØVRIGE NORDEN

7

paven, sannsynligvis den eneste gang de får komme ut av sitt kloster - de sang og jublet og overøste paven med blomster.

Deretter ble paven kjørt til Thingvellir hvor verdens eldste parlament, Alltinget, ble opprettet i året 930, og hvor den kristne tro ble vedatt for hele Island i år 1000. Den evangelisk-lutherske statskirke hadde innbudt paven til økumenisk gudstjeneste på det sted hvor Alltinget ble holdt gjennom mange hundre år. Til tross for en bitende kald nordavind og overskyet himmel - bare 2-4 plussgrader! - hadde det samlet seg nærmere 7000 mennesker i bjørkeskråningen ovenfor telltet som var reist over et vakkert alter prydet med et kors. Biskop Petur Sigurgeirsson, den evangelisk-lutherske kirkes overhode, som trekker seg tilbake i år, feiret gudstjenesten sammen med paven, og til slutt omfavnet de to hverandre som brødre. En stor gruppe evangelisk-lutherske prester var også til stede. Det var en verdig og vakker avslutning på biskop Peturs virke som biskop i statskirken, som teller over 90% av landets innbyggere, mente hans folk. En av de tilstedeværende sa: "Thingvellir er vårt hellige sted, men i dag er stedets hellighet blitt forøket."

Dagen derpå, søndag, var været like kaldt, men likevel begynte folk allerede ved 7-tiden å samle seg til den hellige messe som skulle feires utenfor den katolske domkirke hvor det var bygget opp et vakkert alter - messen begynte først klokken 9.30! Igjen møtte karmelsøstrene opp med blomster og jubel, og de uttrykte sin glede på en spontan

måte som var noe nytt for de tilbakeholdne islendinger. Menneskemengden var like stor som på Thingvellir, til tross for at nordavinden var minst like uvennlig som dagen før. Folk skalv av kulde, men lot seg ikke skremme bort av den grunn, for "det er ikke hver dag man har paven hos seg", som en gammel ikke-katolikk sa.

På søndag ettermiddag nådde solen gjennom de mørke skyene, og det ble varmere - og dette været holdt seg til mandag. Om bare paven hadde kommet 24 timer senere, sa folk, så ville han ikke ha frosset slik, og så ville menneskemengden vært meget større! Men noen sa: "Da paven kom, var det mørkt og kaldt i landet. Han velsignet oss og vårt land, og så begynte solen å skinne, og det ble varmt og deilig."

Da vi katolikker gikk gjennom Reykjaviks gater de første dager etter pavebesøket, gikk det langsomt å komme seg fremover - det var så mange som ville lykkes oss og uttrykke sin glede over pavebesøket, også folk som vi ikke kjente fra før, og som vi ikke visste hadde den ringeste interesse for den katolske kirke. Det er ikke minst paven selv, hans personlighet, hans elskverdighet og menneskevennlighet som har gjort et dypt inntrykk på det islandske folk, også på dem som foretrakk å følge med i fjernsynet.

Det hersker ingen tvil: Pavebesøket ble en suksess på Island!

Vintreet og grenene - rapport fra Finland

Vår lille katolske kirke i Finland har i løpet av ukene forut for pavens besøk fått oppleve en nesten sjenerende og iblant varmende oppmerksomhet fra allmennhetens og ganske spesielt pressens side. Samtidig har vi forsøkt å samle oss til et nært møte med vår moderkirke.

Massemedienes oppmerksomhet, som har vært rettet både mot paveembedet og mot pavens person og mot Kirkens lære, dens historie og stilling, har til tider vært sjokkerende, til tider smigrende. Det merkeligste har kanskje vært at man i én og samme avis eller ett og samme medium har bragt innsiktsfulle og vel underbyggede rapporter den ene dagen for så å presentere grovt villedende opplysninger den neste. Man har ikke kunnet spore noen enhetlig linje på lederplass.

I massemedienes belysning fremstår den økumeniske bevegelse i et nytt lys. Da f. eks. intervjuerne Lenita Airosto og Seppo Heikki Salonen i TV3 konfronterte biskop Verschuren og den lutherske dr. teol. Eero Huovinen med vulgærjournalistiske problemstillinger, var det helt klart at vannskillet ikke gikk mellom katolsk og luthersk, men mellom det sekulariserte Finland og det religiøse eller kirkelige. Biskop Verschuren og teolog Huovinen talte samme språk - et faktum som kanskje forklarer forvirringen i avisenes spalter.

Pave Johannes Paul II og erkebiskop John Vikstrøm talte også samme språk under den økumeniske gudstjenesten i Åbo domkirke hvor begge tok utgangspunkt i bibelsita-

Rettferdighet, fred, bevaring av skaperverket

700 delegerte fra alle kristne kirker i Vest- og Øst-Europa var i pinsen samlet i Basel til rådslagning om temaet «Rettferdighet, fred og bevaring av skaperverket» - forrige nr. av St. Olav var på vei til trykken da erklæringen fra møtet forelå. Vi sakser et par punkter fra L'Osservatore Romanos oppsett om saken. I erklæringen «Budskap

til Europas kristne», som ble støttet av 95% av deltagerne, heter det at hvert eneste menneske - uansett kjønn, rase, nasjon eller språk - er et likeberettiget samfunnsmedlem. De kristne har et spesielt ansvar når det gjelder å verne om flyktningers rettigheter, videre må de støtte ethvert tiltak som tar sikte på å lette gjeldsbyrden for landene i den tredje verden.

Budskapet fra fredskonferansen tar også for seg forbud mot massestryddelsesmidler; det fordømmer både tortur og dødsstraff. Blant de institusjonaliserte former for rasisme nevnes ikke bare apartheid i Sør-Afrika, men også innvandringslovene i «enkelte europeiske land». Reformen innen den sosialistiske østblokken roses. Erklæringen understreker ganske særlig behovet for beskyttelse av det ufødte liv.

8

tet om vintreet og grenene.

Paven: Vi må bestrebe oss på å løse de spørsmål som har ført oss inn på ulike veier, og vi bør vokse sammen som grenene på ett og samme vintre i det liv som vi har mottatt av Kristus.

Erkebiskopen: Tanken om Kristi kirkes enhet er ikke først og fremst et begrep og et mål for kirkepolitisk strategi, det er snarere en opprinnelig og sentral del av vår kristne tro. Jesus sier: Jeg er vinstokken, dere er grenene.

Paven: Konsilet oppfordret til fornyelse i forkynnelsen av Guds ord, av katekesen, det ga oss liturgireformen, la vekt på legmanns-apostolatet og mange andre sider ved det kirkelige liv. Denne fornyelse har satt kirkens mysterium i sentrum for oppmerksomheten og har således styrket oss i vårt forsett om å ferdes på den vei som leder til de kristnes enhet.

Erkebiskopen: Når vi som kirker søker fornyelse, må vi være rede til oppbrudd. Det er derfor vi er her i dag. Denne gudstjeneste er et stoppested, denne domkirke en møteplass under vår felles vandring. . . Vi vet at det som forener oss er meget sterkere enn det som skiller oss ad.

Den lutherske og den ortodokse kirkes villige velkommen til paven her i Finland, den enighet som lå bak den varme paven ble møtt med, har ikke unngått å vekke oppmerksomhet også utenfor vårt lands grenser. Den økumeniske gudstjenesten i Åbo domkirke ble en unik forteelse under pavens Nordenreise.

Hvorfor er denne progressive

økumenikk mulig akkurat i Finland? Og hva kommer det av at opinionsmålingene i verdens mest lutherske land viser at 60% av finnene stiller seg positivt til pavens besøk, og at hele 20% sier at de er meget interessert? Bare 6% var imot besøket.

Svarene må søkes på mange hold, f. eks. i det faktum at reformasjonen, som på finsk ikke heter noe annet enn troens renselse, ikke var like dramatisk og aggressiv som i det øvrige Norden. Den ortodokse kirkes nærvær i Finland og dens status som landets andre nasjonal-kirke ved siden av den lutherske, har sikkert hatt stor betydning for den respektfulle og ydmyke innstilling man møter i Finland i forholdet til andre kirkesamfunn. Det faktum at den katolske kirke er så liten som den er, gjør også at ingen ville drømme om at den skulle utgjøre noen som helst trussel mot status quo. Den katolske kirken har dessuten holdt en lav profil og ikke gått ut med noen aggressiv misjon, noe som har ført til positiv respekt på luthersk og ortodoks hold.

I dette positive økumeniske klima ble pavens besøk et møte mellom de finske kirkene og biskopen av Roma. Hans autoritet ble avkledd unødige maktattributter og fremstod desto renere og sannere. Derfor kunne man som katolikk tillitsfullt gå til den atmosfæreløse Ishallen i Helsingfors og stole på at Den Hellige Ånd nok ville fylle rommet med andakt, og at våre medkristne - som utgjorde majoriteten i hallen - ville hjelpe oss med å samles om eukaristiens mysterium.

Pavens tale i Paasikivi-samfundet senere på kvelden, det eneste politiske forum han henvendte seg til under rundreisen i Norden, ble et slags verdens-økumenisk svar på den kirkelige samarbeidsviljen man finner i vårt land.

Caterina Stenius

Pave Johannes Paul II i Danmark

Rapport fra Anders Baadsgaard Jensen, koordinator for pavebesøket i Danmark.

Få besøk i Danmark har i den grad vært gjenstand for forutgående debatt som pavens besøk i begynnelsen av juni. I fem måneder forut for besøket har landets dagsaviser vært fylt med innlegg - ikke om paven var velkommen i Danmark eller ei, men hvorledes den danske folkekirke skulle ta imot en gjest som hevder å være Kristi stedfortreder.

Paven var knapt nok landet før det stod klart at de aller fleste dansker ga en god dag i diverse teologiske finesser, paven er en stor personlighet med en utrolig karismatisk utstråling, og som sådan ble han mottatt. Avisoverskriftene onsdag 7. juni beskrev bedre enn mange ord den måte Danmark mottok paven på: "Souschefen er landet" og "Alle elsker paven". En enkelt avis okket seg i TV-anmeldelsene over at paven fikk altfor meget plass på fjernsynet (i alt mer

Bare en jord

I et foredrag i Oslo nylig spurte den kjente miljøjournalisten Lloyd Timberlake hvorfor det ikke skjer mer for å stoppe vårt kollektive miljøselvmord. Han hentet svaret hos seg selv:

«Jeg er en mann midt i livet. Jeg vet at jeg får avslutte mitt liv før det går galt. Når ka-

tastrofen heller ikke er synlig for meg i min hverdag, så vil jeg leve det jeg har igjen av livet mitt mest behagelig ved å fortsette som nå...

Det er kun to grunner til at jeg virkelig engasjerer meg. Mine to barn.» Sa mannen bak TV-serien «Bare en jord.»

ARBEIDERBLADET

En fornærmelse mot skaperverket

I et foredrag i Osnabrück har Helder Camara, velkjent tidligere erkebiskop i Brasil, kommet med en intens oppfordring om å skape en menneskeverdig verden innen år 2000. At en tredjedel av verdens mennesker lever som dyr, ifølge Camara, er en fornærmelse mot skaperverket. KNA

enn 11 timer på to døgn) - samtidig som avisen selv bragte tilsammen ti siders reportasje om pavebesøket.

Høydepunktet for katolikkenes under pavens første dag i Danmark var den store friluftsmesse ved benediktinerklosteret på Åsebakken. Hele dagen hadde regnet flommet ned, men en snau halvtime før messen skulle begynne, holdt det opp, selv om solen ikke på noe tidspunkt skinte. Kanskje var det mest gripende selve innledningen til messen. Da høytalene forkynte at paven var kommet til klosteret, senket en høytidelig stillhet seg over alle de tilstedeværende, en stillhet som først ble brudt da paven et kvarter senere gikk i prosesjon opp gjennom menneskemengden. Tross været fikk paven en varm og hjertelig mottagelse av den store skare som var møtt frem.

Det mest omtalte arrangement var, uten sidestykke, aftensangen i Roskilde domkirke. Domkirken var fylt til bristepunktet, og på plassen utenfor var tusenvis av mennesker samlet for å få et glimt av paven. Under de etterfølgende samtaler i Roskildebiskopens palé understreket paven at bannlysningen av Martin Luther var opphørt ved dennes død, og han oppfordret alle til å se fremover mot det felles mål, de kristnes enhet. Den lutherske biskop av København, Ole Bertelsen, lot sin tale være preget av varme og imøtekommenhet, men uten å forkleine de forskjeller som vittrig eksisterer kirkene imellom. Det største ved arrangementet var likevel kanskje at alle de lutherske biskoper stod samlet i sin mottagelse av paven.

Glad, ung kirke på Øm! Foto: Knud H. Kluge.

Onsdagens program var om mulig enda strammere med møte med prester, ordens- og legfolk, økumenisk møte med representanter for de kristne kirker i Danmark - hvor også over-rabbineren deltok; deretter var det møte med det diplomatiske korps og så friluftsmesse på Jylland.

Messen på Øm på Jylland, som er Danmarks Unge Katolikkers leirsenter, var det varmeste møte mellom paven og danskene. Vel 13.000 mennesker var kommet sammen for å feire messen sammen med paven - omkranset av skog og vann. Paven sluttet selv med å tale om hvor vakkert stedet var: vannene, trærne "og det aller vakreste - alle dere som er kommet hit i dag".

Torsdag aften, etter at paven hadde reist, gikk jeg gjennom

København med en fransiskaner i kutte. Flere ganger hørte jeg unge mennesker si: "Se, der er paven og hans body-guard." Jo - alle visste at paven hadde vært i Danmark, alle hadde på sin måte vært med på å ta imot ham. Hva besøket på lengre sikt vil bety for den økumeniske dialog i Danmark, det vet kun Vårherre.

Vi vet heller ikke hva besøket vil bety for oss som katolikker i tiden fremover. Med vanlig nordbo-skepsis kan man spørre hva to dagers stramt besøk har for en betydning. Men det vi har opplevd, er en stor skare troende som hver på sin måte har vært med på å forberede besøket. Noen som koordinatore og praktisk ansvarlige, andre har vært opptatt med å øve i kor eller ministrantgruppe, andre igjen har

Krever religionsfrihet i Ukraina

Fjorten ikke-legaliserte ukrainske katolske prester har sendt en høflig henvendelse til den russiske regjering der de ber partistjef Mikhail Gorbatsjov om å gi rettslig status til den forbudte katolske kirke i Ukraina. «Vår undergrunnskirke har aldri motarbeidet regjeringen i Sovjetunionen,» heter det bl.a. i henvendelsen.

CATHOLIC HERALD

Ikke glasnost i Ukraina

En av biskopene i den ukrainske katolske kirke sier at til tross for fremskritt for menneskerettighetene i Sovjet, blir den ukrainske katolske kirke «fremdeles forfulgt». «Man kan med full rett si at vår regjering spiller dobbeltspill: ett spill til eksport - fullt av smil, demagogiske erklæringer om

demokratisering, undertegnelse av dokumenter om menneskerettigheter - mens det på hjemmebane foregår brutal forfølgelse av den ukrainske kirke, under dekke av perestrojka og glasnost,» hevder biskop Pavlo Vasylyk.

CATHOLIC HERALD

10

bidradd ved sin forbønn. Alle har, hver på sin måte, løftet i flokk den oppgave som pavebesøket var, som en felles hjord som møtte den felles hyrde.

Varmt og økumenisk i Sverige

Katolsk Kyrkotidning skriver på lederplass:

"Sverige ga paven en mottagelse som var en stor nasjon verdig" - slik sammenfattes en av våre innvandrerprester den store hendelsen. Og han tilføyde: "Det var som et mirakel."

Tilreiste journalister fra Le Monde og andre store utenlandske aviser erkjente at de hadde ventet seg mye, men knapt nok noe slikt som dette: at paven skulle få en så storartet mottagelse, nesten helt fri for bitre toner. Vi var selv like overrumplet. Som katolikker hadde vi bestemt oss for å ha fest - men ingen av oss hadde nok tenkt seg at festgleden skulle deles av så mange av våre brødre og søstre utenfor vår egen krets. Paveflagget vaiet ved jernbanestasjonen i Uppsala, glade tilrop på gater og torg, stor oppslutning om erkebiskopens innbydelse til Uppsala domkirke - og, som en spesiell "topp": "Tu es Petrus" sunget til avskjed på flyplassen i Linköping av Linköpings domkirkekor.

Det var bare å kaste all engstelse og skepsis i en gammel sekk og slenge den i søppelsjakten. Uten å miste hodet av den grunn. Til et godt måltid hører også litt salt.

Pavebesøket har gitt anledning til seriøst og saklig å ta opp viktige økumeniske spørsmål. For eksempel har Gunnar Granberg i Svenska Kyrkans tidning laget en interessant sammenfatning av nyere teologiske aspekter ved pavedømmet. Han siterer både lutherske og katolske teologer som stiller spørsmålet om ikke Petrusembedet skulle kunne oppfattes på en annen måte enn som et monarki.

I løpet av de siste tretti årene har vi vært vitne til vidtrekkende strukturendringer i kirken. Både ved "kyrkoherdarnas" og våre katolske biskopers side finner vi råd som deler ansvaret, i en demokratisk retning. Kan man til og med tenke seg et "delt paveembete"? Ifølge Gunnar Granberg er dette et økumenisk spørsmål som fortjener å utdypes.

En av Missionsförbundets ledende menn, Lars Lindberg, skriver i Svensk Veckotidning at pavens besøk burde gi anledning til fordypet økumenisk refleksjon over kirkens vesen. Det finnes flere spørsmål der vi ikke helt forstår hverandre. Og hvordan skal man takle det faktum at vi legger tyngdepunktene ulikt - avhengig av hvem vi for øyeblikket taler med?

Den slags artikler er stimulerende for den økumeniske samtale. De er skrevet i en kjærlighetsfylt ånd. Men det forekom også - unntagelsesvis - utredninger som hadde til hensikt å forsterke fordommer. Vi var nærmest overrasket over at preknene var så frie for moralske pekepinner. Likevel finnes det en og annen journalist som tolket hans ord som fordømmende. De hørte

vel det de hadde bestemt seg for å høre.

Mange dagsaviser, både de store og de mindre, har i løpet av de siste ukene skrevet meget om paven og den katolske kirke. De har som regel vært eksemplarisk objektive og velunderrettet. Selvfølgelig har det også forekommet kritikk i en del av dem, men uten arroganse, som regel. Vi har med andre ord kunnet kjenne oss igjen i det meste som har stått å lese i Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet, Uppsala Nya og Östergötakorrespondenten, for bare å nevne noen av avisene på de steder paven har vært.

Biskop Brandenburg fremholdt i et intervju at han ikke venter seg en rad konversjoner i pavebesøket kjølvann. Den varme mottagelsen paven har fått i Sverige, bunner i noe annet enn oppflamme entusiasme. Det finnes blant menneskene i dette land et oppriktig ønske om gjensidig forståelse og enhet og en sterk sans for det som er ekte.

- Det er underlig at paven kan samle så mange mennesker, sa politimannen ettertenksomt da han så hvilke skarer som strømmet til Globen i Stockholm. - Han er jo i alle fall bare et vanlig menneske.

Kanskje er det nettopp fordi han er "et vanlig menneske" at Johannes Paul II er så tiltrekkende.

Jan Folkegård, koordinator for pavebesøket i Sverige, har sendt oss denne rapporten:

Pavens besøk i Sverige later ifølge de første inntrykk til å ha vært meget vellykket. Alle de katolikker

Angst og fortvilelse blant de troende i Romania

En protestresolusjon fra 10 katolske prester i Romania er nå blitt kjent i Vest-Europa, de peker på de mange og strenge innskrenkingene av religionsfriheten. Dette rammer fremfor alt den katolske ungarskspråklige minoriteten i Nord-Romania.

De beklager også studiebegrensingen for prestestudenter som har medført stor prestemangel og klager også over at det ikke er tillatt å bygge kirker i de nye landsbyene som Romania oppretter istedet for de småbyene som blir ødelagt. Prestene snakker om «rådløshet, angst og fortvilelse blant menneskene.»

PAULINUS

Ny ungarsk kirkelov planlegges
Den ungarske statsminister, Imre Pozsgay, har under et møte i Det katolske Akademi i Hamburg kunngjort at en ny kirkelov er på trappene i Ungarn. Den vil føre til full religionsfrihet, og frihet for all kirkelig virksomhet vil bli garantert.

KNA

som ville ha plasser til gudstjenestene, fikk det - og stemningen i det katolske bispedømmet etter pavebesøket er meget god.

Da de katolske biskopene i Norden ville innby paven til sine bispedømmer, fryktet man på svensk hold at ikke-katolikker skulle ha en negativ holdning til besøket, og at denne negative holdning etter besøket ville vanskeliggjøre det økumeniske arbeide i Sverige som egentlig er kommet så langt.

Biskop Hubertus Brandenburg forhørte seg forsiktig om saken, med det resultat at den lutherske erkebiskopen, Bertil Werkstrøm i Uppsala, ville være med og innby paven til Uppsala domkirke. Bertil Werkstrøm er også formann i Svenska Ekumeniska Nämnden, landets felles økumeniske organ, og medlem av Det Lutherske Verdensforbund i Genève.

Av økumeniske hensyn ga det katolske bispedømmet ca. fjerdeparten av "messeplassene" til ikke-katolikker. De siste dagene før pavebesøket viste det seg at etterspørselen blant ikke-katolikker var betydelig større, noe som ikke minst viste seg ved at samtlige telefoner i Stockholm som hadde ordet "katolsk" med i telefonkatalogen, ble totalt nedringt! I ettertid vet vi at de 16.000 plassene i Globen i Stockholm, de 10.000 i Uppsala og de 8.000 i Vadstena var hva det katolske bispedømmet selv trengte for sine egne samt ovennevnte generøsitet overfor andre kirker og organisasjoner. Men vi vet også at det hadde vært mulig med en adskillig større, kanskje økumenisk,

sammenkomst i Stockholm med plass til en adskillig større skare ikke-katolikker som ønsket å delta i en gudstjeneste sammen med paven.

Massemediene i Sverige har frem til begynnelsen av 80-tallet vært meget negative til alt som var katolsk. I løpet av 80-tallet har vi dog merket en forandring til det positive. Journalistene har villet lære mer om den katolske tro og om Sveriges katolske bispedømme. Før pavebesøket var etterspørselen etter materiale enorm, og vi har forsøkt å dekke den med materiale og kurs. Resultatet er blitt at de aller fleste artikler i avisene både før og etter pavens besøk har vært saklige og gjennomarbeidet, noe vi har opplevd som meget positivt. Antallet artikler har dessuten vært betydelig større enn ventet.

Også TVs medarbeidere har kjent at man ikke behersket katolsk tenkemåte, med det resultat at man i

nyhetssendingene til dels har brukt katolsk materiale, mens man i de direkte sendingene til dels hadde katolske kommentatorer med i studio for å fortelle og forklare for seerne.

Fra Svenska Kyrkans ledelse har vi hørt at pavens besøk har vært et løft også for den lutherske kirke. Blant frikirkene var forventningene store før pavebesøket, og deltagelsen gjennom Svenska Økumeniska Nämnden var større enn ventet.

Vi kan altså med dette korte perspektiv bare se at pavens besøk i vårt land har vært positivt. Katolikkene er blitt styrket, andre kristne er blitt forsterket i sin økumeniske iver. Den før litt fremmedartede katolske kirke er blitt sobert presentert i massemediene og later til å bli akseptert som en naturlig del av det svenske samfunnet.

Men, som sagt, ennå er perspektivet for kort til en egentlig vurdering av pavens besøk i vårt land. ●

Biskop Gerhard Schwenzer har mottatt følgende telegram fra paven:

Tilbake i Roma etter mitt besøk i de nordiske land ønsker jeg — nok en gang — å gi uttrykk for min dype takk til Dem, alle prester, ordensfolk og legfolk i Oslo Bispedømme for den hjertelige mottagelse og den varme gjestfrihet som ble vist meg i den tid jeg var hos dere.

I hengivenhet til Herren Jesus Kristus sender jeg dere min apostoliske velsignelse.
Johannes Paul II

Pave Johannes Paul IIs taler under Norgesbesøket vil bli utgitt samlet til høsten.

Om nasjonalisme, frithetsbegrep etc.
«Nasjonalisme er blitt et belastet ord, og begrepet frihet blir nå gjerne brukt i betydningen å ta seg friheter.» Uttalelsen kommer fra Ole Paus, ikke ukjent visesanger og kabaret-forfatter.
Ifølge Paus er det påtrengende nødvendig å ta vare på de få begivenheter som samler oss som nasjon. Ellers risikerer vi å miste vår kulturelle tilhørighet. Og hvis dét skul-

le skje, vil angsten for alvor bryte løs. Noe som igjen gir grobunn for fascistiske holdninger og rop på en sterk fører. Nettopp spirene til fascisme og fremmedhat i det norske samfunn bekymrer...
Så vidt jeg kan se, står vi nå overfor en eneste vesentlig nasjonal utfordring, sier Ole Paus. - Og det er å ta skikkelig vare på våre nye landsmenn.

PROGRAMBLADET

Lovens lange arm

En fransk krigsforbryter ble for en tid siden arrestert i klosteret St. Joseph i Nice, et såkalt tradisjonalistisk kloster som støtter den eks-kommuniserte erkebiskop Marcel Lefévre. Paul Touvier, som den arresterte heter, er tiltalt for å ha drept en rekke jøder i årene 1943-45. Touvier har greidd å holde seg på frifot i 45 år med støtte fra helt ekstreme retninger innen den katolske kirke, blir det sagt i Vatikanet.

CATHOLIC HERALD

12 Øivind Østang: Johannes Paul II sett fra Tønsberg

- Uten engstelse møter vi hvordan en norsk dominikaner av i dag fremstiller sin kirkes styrke og svakhet - han er innom alt sammen, skriver Øivind Østang, informasjonssjef i Kirkerådet, i denne anmeldelsen av Kjell Arild Pollestads bok «Paven i Rom». - For Pollestad er kirken en levende organisme med like god tid som Vårherre selv.

Følgende traff en luthersk anmelder ved lesning av pater Kjell Arild Pollestads siste bok, «Paven i Rom»: «Det Norge som mottar paven er ikke bare tilfeldigvis vi som er oppegående i juni 1989. Det er de eldgamle stenkors, de første vitnesbyrd om at apostlenes tro også nådde våre strender. Det er ruiner av forlatte klostre, hvor nordmenn i århundrer sang Davids salmer på latin, det er mørke stavkirker med dragehoder over korsene, det er Nidarosdomen, Stavanger domkirke og domkirkeruinene på Hamar, det er alle de gamle stenkirker fra katolsk tid som fremdeles er i bruk, hvor David senere har fått bistand av Luther og Kingo og Peter Dass. Og så er det folket fra disse århundrer, med Helgenkongen fra Stiklestad og Nidaros i spissen, med St. Hallvard og St. Torfinn, St. Eystein, St. Svithun og St. Sunniva. Johannes Paul har ingen mulighet til å besøke våre forfedre, han er bundet til sin samtid i samme grad som vi. Men når paven i Rom kneiler på Fornebu og kysser Norges jord, da kysser han også alt det og alle dem den gjemmer. Når han på Slottet møter kong Olav V - Helgenkongens arvtager på Norges

trone - da får også de henfarne slekter besøk av paven i Rom».

Mot et slikt sveip sukker man oppgitt over at Norges 11 lutherske biskoper anno 1989 knapt later til å være seg bevisst den tusenårige kirkelige arv de forvalter. I skrivende stund, fem dager før Johannes Paul II kommer til Norge, har tre av dem tenkt seg til fellesgudstjeneste med ham, i landets nasjonalhelligdom. De øvrige har annet å bestille enn å være med på kirke- og Norges-historie.

Har ikke flertallet av Norges lutherske biskoper sans for kirkehistorie? Jo, men mest for pietismens siste århundre. Liker de ikke gudstjenester? Joda. Er de mot katolikker? Nei, offisielt ikke. Med paven i Rom? Ja, det ser slik ut. Står de ustøtt i egen konfesjonell identitet? Ja, de fleste gir inntrykk av det.

Den katolske sognepresten til Tønsberg derimot, later til å stå trygt, sin lutherske fortid til tross. Så trygt at han denne gang har levert en bok fri for pollestadsk protestant-raljering. For noen, katolikker som lutheranere, er det visstnok en lise. For andre skal det medgis at det kan være et lite savn.

La nå det være. Det Pollestad har levert, er en oversiktlig og lettskrevet popularisering av hvordan det hele begynte, med Kristi ord til Peter ved Cæsarea Filippi. Av hvordan kirken vandret til Rom, og Petersemetet vokste fram. Han gir kjappe gløtt av to tusen års kirkehistorie. Og han gir oss kirken av i dag, pavedømmet av i dag, Karol Wojtyla - så tett innpå som man kommer som konselebrant for Vårherres åsyn.

Uten engstelse møter vi hvordan en norsk dominikaner av i dag fremstiller sin kirkes styrke og svakhet. Han er innom alt sammen; paven som beskyldes for å skru tiden tilbake, Küng og Lefévre, frigjøringssteologi og seksualmoral, ufeilbarlighetsdogmet og Vatikanets prakt, samt den nye kardinalen i Köln.

I hovedsak refererende og forklarende, det skal medgis. Bortsett fra at han synes Johannes Paul holder for lange prekener (og det er sant), og et utsagn om at han nok ikke er enig i alt paven sier, får vi ikke vite hvor jærpresten slutter seg til kritikken.

For alt vi vet kan det være klokt av et mulig bispeemne. Men først og fremst ser Pollestad ut til å hvile i et annet syn på kirken enn de har som roper høyt om det ene eller det andre.

For Pollestad er kirken en levende organisme med like god tid som Vårherre selv. Som hyrde skal paven selvsagt ha med seg hele hjorden, ikke bare de utålmodige teologer. Kirkens historie er dessuten beretningen om seier gjennom nederlag og svik, med Peter og

Politiker fra Zaire: prest i Norge
Julien Ciakudia, sosialdemokrat, prest og flyktning fra Zaire, er den første fargede prest i Den norske kirke. På Holmlia i Oslo holder han internasjonal gudstjeneste på engelsk og fransk. Nylig gjenopptok han sin politiske virksomhet og opprettet et Skandinavia-kontor for Zaires eneste - og forbudte - opposisjonsparti av betydning:

UDPS (Union pour la Démocratie et la Progrès Social.)

Hensikten med Skandinavia-kontoret er å påvirke opinionen i Norge til å reagere på overgrepene i Zaire, sier Julien, som kan fortelle at mange UDPS-medlemmer er drept, og at stadig flere studenter søker politisk asyl i Brussel og Paris. I Zaire er alle borgere fra fødselen av automatisk

medlem av presidentens, Mobutos parti. UDPS ønsker å ta tilbake det gamle statsnavnet Kongo, fordi navnet Zaire er for sterkt belastet og for nært knyttet til Mobutos politikk, sier Julien Ciakudia.

ARBEIDERBLADET

13

mange av hans etterfølgere som ypperste eksempler.

Ja, sier presten under Slottsfjellet, kirkens historie er en rekke av store mysterier. Kanhende ligger nøkkelen gjemt i at denne kirke i hver eneste messe (og det er som kjent oftere enn hver søndag) ber: «Se ikke på våre synder, men på din Kirkes tro, og gi den etter din vilje fred og enhet».

«Ved Peters grav i Roma har pavene stått gjennom alle Kirkens århundrer og bedt Kristus se bort fra menneskenes synder, og da ikke minst fra de misgjerninger som ble begått av pavene selv,» skriver Pollestad. Med ett ser man hvorfor han ikke er noen barrikadestormer.

Hva kan vi ikke inn i neste årtusen, og i fellesskap, være med på å gjenskape av tro i Norge, om lutheraneres wisløffske mistenksomhet får vike for den sannhet blant andre Pollestads bok fastholder: at kirkens historie i dette landet i bunnen er én og den samme? Fra de første stenkors vestpå til de gyseligste «arbeids»kirker østpå; de 2.700 bedehus inkludert.

Og hva kan det ikke føre til om Europas folkekirker, katolske og protestantiske, nettopp nå finner hverandre i Johannes Pauls stedige påpekning av verdensdelens felles kristne kulturarv?

Tør vi gå mot en fremtid der den romersk-katolske, den anglikansk-katolske og den luthersk-katolske tradisjon igjen er grener på den ene kirke som har Peters etterfølger som samlende symbol? Og der motsetningene til ortodoks og reformert tradisjon langsomt svinner?

Et slikt Guds under vil kreve sitt

av oss alle, katolikker som lutheranere. Og det vil ta sin tid. I skriven- de stund vil mange, ikke minst flertallet av Norges lutherske biskoper av i dag, oppleve en slik visjon som noe nær en umulighet.

Undere er nå likevel Guds sak.

Det har de troende i dette landet visst siden Helgenkongens tid.

Kjell Arild Pollestad
Paven i Rom

Cappelen 1989

Tirsdag, den 15. august 1989

er det fest hos St. Josephsøstrene. Følgende søstre feirer sitt ordensjubileum:

Sr. Clemence Bader-Hansen, sr. Mathea Lenninghausen, sr. Regina Troost og sr. Serafine Wensker feirer sitt 60-års jubileum.

Sr. Euphemia Hedderich og sr. Vincentia Tork feirer sitt 50-års jubileum.

Sr. Birgitte Emke, sr. Mildred Lanfermann, sr. Beate Rupp og sr. Jacqueline Nguyen feirer sitt 25-års jubileum.

I denne anledning er det høymesse kl. 16.30 ved biskop Schwenzer i St. Josephs kapell, Akersveien 4, Oslo 1. Alle som ønsker å delta er hjertelig velkommen.

St. Josephsøstrene inviterer også til en mottagelse etter høymessen.

CARITAS | NORGE

DEN KATOLSKKE KIRKES HJELPEORGANISASJON

Fagerborggaten 17, 0360 Oslo 3

Gavekonti:

Postgiro: 5 00 40 64 — Bank: 8998.09.08136

Skuffet, skremt og harm

- Det er skuffende at norsk asylpolitikk ikke holder hva den lover. Vi har påtatt oss menneskerettslige forpliktelser som dagens asylpolitikk forsøker å løpe fra. Mens tretti prosent av asylsøkerne fikk politisk asyl i 1985-86, er tallet sunket til to-tre prosent i dag, skriver baptistenes organ *Banneret* på lederplass. - Det skyldes ikke at andelen søkere med reelle asylbehov er sunket. Det skyldes først og fremst en politisk målsetting om å skjære ned på antallet aksepterte

søknader om politisk asyl. Den tilfeldigheten som kan spores i behandlingen, kan ikke bare tilskrives ren inkompetanse...

- Utspillet 8. mars i år om at asylsøkende flyktninger likevel skal behandles som mennesker og ikke holdes i uviss om utfallet av sin asylsøknad i mer enn 15 måneder, har imidlertid ikke slått til. Det er en skam for en regjering som ellers sier «Ja, til et farge-rikt fellesskap». Asylretten må bli tatt på alvor!

Sigøynernes holocaust

- Sigøynerne venter fortsatt på at deres skjebne under nazismen skal bli betraktet som det folkemord det egentlig var. Sigøynerne venter på at pariastemplet skal fjernes - det som har gjort århundrers undertrykkelse og utryddelse mulig. Når Jahn Otto Johansen nå i sin nyeste bok doku-

Daniel Haakonsen in memoriam

Da professor Daniel Haakonsen døde 27. mai i år, mistet norsk litteraturforskning en av sine store begavelser. Som pedagog har han inspirert en hel generasjon studenter med sin iderikdom og lærdom. Som forsker har han virket som en skapende kraft i de halvt hundre år han var knyttet til Institutt for nordisk språk og litteratur ved Universitetet i Oslo. Som ingen annen ga han faget et ansikt og en stemme utad og identitet til den institusjon han arbeidet ved.

Daniel Haakonsen beveget seg over hele det litteraturvitenskapelige spekteret. Han skrev begripelig om litteraturteori og gjorde inciterende studier i alle de litterære genrer – lyrikk, drama og roman. Han behandlet en lang rekke diktere fra Wessel til Georg Johannesen. Men det var våre to største han viet mesteparten av sin livsgjerning: Henrik Wergeland og Henrik Ibsen. Doktoravhandlingen *Skabelsen i Wergelands diktning* fra 1951 og *Henrik Ibsen, Mennesket og kunstneren* tredivet år senere kan stå som rammer omkring hans rike produksjon.

Daniel Haakonsens innsats var preget av en krevende dobbelthet: han kombinerte forankring i tradisjonen med fornyelse, verdikonservatisme med åpenhet og originalitet. Han vakte begeistring og skapte fruktbar strid. I 1940- og 1950-årene sto han frem med en litteraturvitenskapelig metode, som etter en del motstand kom til å bety nytt liv og ny giv i norsk litteraturforskning. Inspirert av bl.a. franskfilologen Peter Rokseth ville han frigjøre diktningen fra den positivistiske vitenskaps tvingstrøyer. På den tid var litteratursynet her til lands bestemt av den såkalte historisk-biografiske metode og skole, som med professor Francis Bull i spissen var mer opptatt av dikteren bak verket enn av diktningen selv. Daniel Haakonsen hadde stor sans

for Bull og hans evne til å skildre forfatterne, men han så også metodens begrensninger. Haakonsen ville stille kunstverket i sentrum for interessen, han ville utforske det spesifikt poetiske og lete seg frem til innsikter av større rekkevidde enn det som angikk dikteren og hans eller hennes miljø. Han søkte et enhetens prinsipp i en dikters verk på et dypere plan enn det biografiske.

Hos Wergeland fant han et slikt prinsipp i en poetisk forestilling om skapelsesunderet, og han anså dette motivet som et dikterisk grunnsyn hos Wergeland, dypt og hemmelighetsfullt forbundet med dikterens ubevisste sjeloliv. Nå var Haakonsen ingen tilhenger av freudianismen. Det sjeledyp han etterspørte i diktningen, var av åndelig art, en slags grensesone mellom det rasjonelle og det religiøse og metafysiske liv, et skjult livsoppkomme som manifesterer seg i all stor poesi.

På dette grunnlag skilte Haakonsen mellom dikteren som privatperson og dikteren som sådan. «En stor ånd kan i privatlivet være den småligste pedant,» hevdet han, for «det overfladiske, utadvendte liv splintrer tilværelsen i mange motstridende interesser. Bare det skapende eller kreative dyp i dikteren gir verket helhet og indre sammenheng».

Daniel Haakonsen fant veien til dette dypere univers gjennom en nitid analyse av selve teksten. Han stolte på at det i den fantes en slags «objektiv virkelighet» som korresponderte med og ga uttrykk for det egentligste og mest verdifulle i dikterpersonligheten. Hans tolkningspraksis ble til spennende og uforglemmelige vandringer i de forskjelligste tekstlandskap. Slik åpnet han øynene hos studentene og lærte dem å se livet og spillet i tekstene, mønstrene og de skjulte sammenhengene.

I sin minnetale over Daniel Haakon-

sen sa professor Otto Hageberg det slik: «Daniel gav mykje (...). Men han var kanskje først og fremst pedagog. Ein genial pedagog kan ein godt seie, med vekt på den meininga Daniel i pakt med sin kjære Henrik Wergeland la i ordet geni, nemleg åndskraft».

Som pedagog hadde Daniel Haakonsen også en særegen nøktern forståelse for hver enkelt students utrustning. Han skydde det pretensiose, det kunstige, og rådet enhver til å velge et emne i samsvar med ens evne: «Er en melankoliker eller pessimist, vil en neppe yte sitt ytterste som Wergeland-forsker; en utpreget rasjonalist har neppe nøkkelen til Olav Aukrust i sin lomme,» skrev han. På vegne av sitt fag var Daniel Haakonsen hverken melankoliker eller pessimist. Gjennom hele sin livsgjerning våget og sto han for et *spiritualistisk* syn på diktningen. Det er således betegnende at han i sin aller sist artikkel vendte tilbake til Peter Rokseth og hans oppfatning av åndsvidenskapene: «Åndens videnskaper er i sin inderste grunn læren om menneskeverdiene. Begrepet åndsvidenskap går restløst opp i begrepet verddividenskap. (...) Studier som i sine problemstillinger ikke er nådd ned til verdigrunnvollen, er enda ikke åndsvidenskap i egentlig forstand, men bare famling he-nimot en videnskap».

Og artikkelen avsluttes med en appell til å ta vare på og følge opp disse humanistiske problemstillinger, som er knyttet til *menneskeverdiene*.

Takk, Daniel.

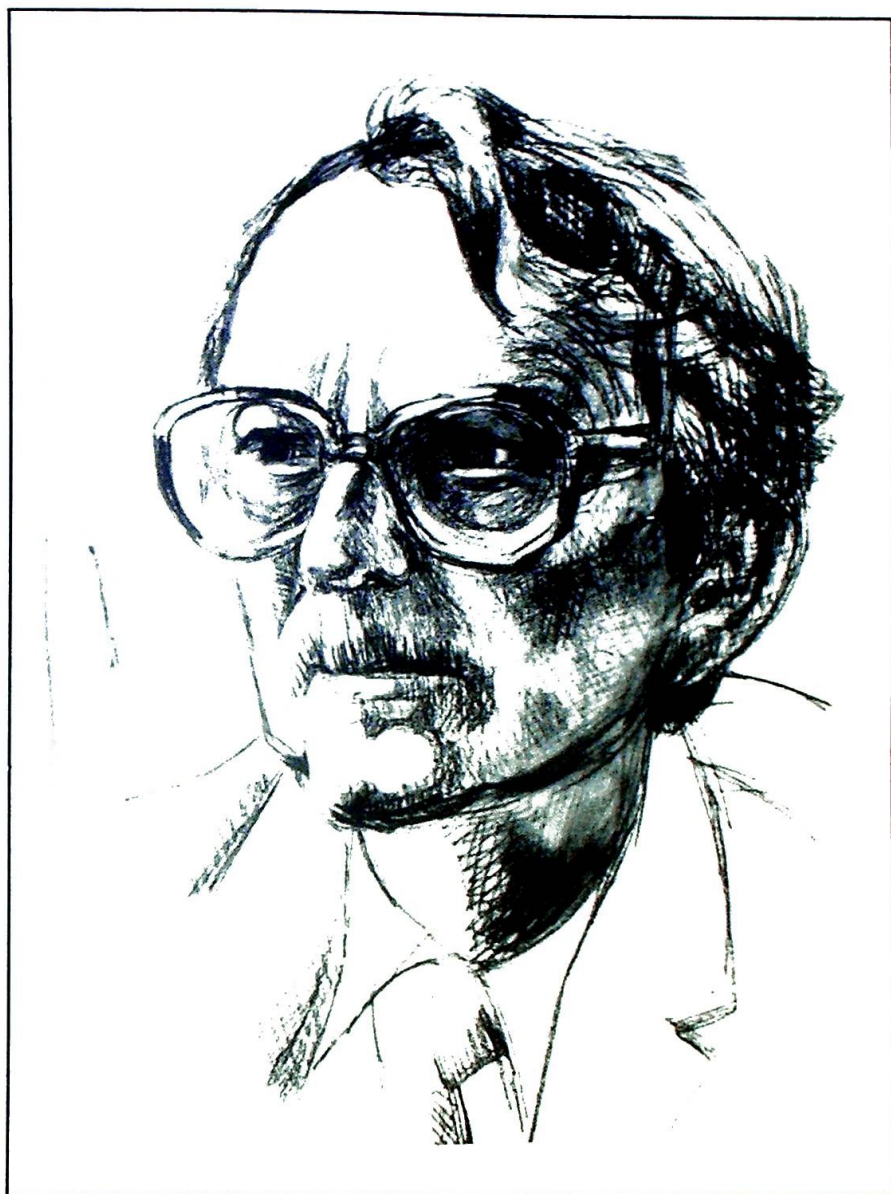
Liv Blikrud

menterer «Sigøynernes holocaust», er det et forsøk på å gjøre bot for utilgivelig likegyldighet overfor en folkegruppe de nazistiske bødler lot gå under i uhyrligheter, blod og mareritt. Og deres tragedie er stort sett blitt fortiet, skriver Johan Stanghelle i en anmeldelse i Vårt Land.

I 1966 skrev Daniel Haakonsen i forordet til den norske utgaven av konsilsdekrete om legfolket: "Det er ikke slik at noen er apostler, og dem finner man i katolske foreninger og forbund. De andre er bare legfolk, og dem finner man på kjøkken og kontor. Alle er apostler i kraft av sin dåp og sin konfirmasjon." Ordene uttrykte det som for ham var dyp og forpliktende overbevisning. "Han var ikke bare besjelet av en sterk apostolisk iver, han viste veien for andre," sa pater Raulin i sin preken ved requiem-messen for Daniel Haakonsen i St.Dominikus kirke den 2. juni.

Etter sin konversjon til den katolske kirke i 1942 - han var da 25 år gammel - gjorde Daniel Haakonsen i en årrekke en stor innsats i katolske foreninger og forbund nettopp ut fra en sterk følelse av forpliktelse til å yte der han kunne, og der det trengtes. Katolsk Studentlag stod hans hjerte særlig nær i årene etter krigen, han var tidvis formann og hovedmannen bak det store løft av en bok laget utarbeidet: "Den katolske kirke i norske skolebøker"(Dreyer Forlag). Boken var et viktig bidrag i kampen for å bekjempe religiøse fordommer her hjemme. Den påviste en rekke uetterrettigheter i den omtale tidens norske skolebøker ga av den katolske kirke og pekte også på det faktum at skolebøkene "bare formidler kirkens ytre former og ikke dens indre liv slik det har manifestert seg i diktning, kunst, filosofi og praktisk nestekjærlighet", og derved gir norsk ungdom et fortegnat bilde av den katolske kirke "også i de tilfeller hvor det ikke foreligger påviselige uetterrettigheter".

I 1966 opprettet den fremsynte biskop Jac.Mangers Legmannsrådet i Oslo Katolske Bispedømme - det var ingen tilfeldighet at Daniel Haakonsen ble bedt om å være rådets første formann. Han satte så avgjort sitt preg på rådets

Daniel Haakonsen – tegnet av Ørnulf Ranheimsæter.
Originalen henger på Nordisk Institutt, Universitetet i Oslo.

nybrottsarbeid. I 1967 ledet han den norske delegasjon på hele 25 til den store verdenskongressen om legmanns-apostolatet i Roma; "en meget aktiv delegasjon" ifølge de som var med. Nevnes bør også de mange foredrag han i sin tid holdt i katolsk sammenheng og - ikke minst - vektige artikler i tidsskriftet St.Olav bl.a. om fransk ånds- og trosliv som betydde så meget for ham. De som arbeidet sammen med Daniel Haakonsen i kirkelig sammenheng i denne tiden, roser de samme kvaliteter som vi som hadde den lykke å være hans studenter, fikk nyte godt

av: evnen til å inspirere, sansen for det vesentlige - i ordets dype betydning; hans formuleringsevne og stringens, hans innebygde autoritet.

Innlevelse i og lojalitet overfor den dikteriske tekst var det bærende i litteraturforskeren Daniel Haakonsens arbeid - innlevelse og lojalitet preget også hans forhold til kirken og hans bidrag til katolsk liv her hjemme i de år han levde sitt legmannskall i forreste linje. Han huskes med takk av mange.

Requiescat in pace.

Unni Klepper Joynt

Pastoralt svar på pornografi og vold i mediene

Det pavelige råd for sosial kommunikasjon offentliggjorde nylig et dokument om vold og pornografi i mediene. Hensikten med dokumentet er, ifølge rådets formann, biskop John Foley, «å stille seg solidarisk både med foreldre som er opptatt av sine barns moralske oppdragelse, og med kvinnene som ser vold og pornografi som en

krenkelse av deres verdighet». I det 14 sider lange dokumentet «Pornografi og vold i massemediene: et pastoralt svar» heter det bl.a. at pornografien er til hinder for den ekte seksualitet innen rammen av ekteskap og familie fordi den først og fremst fremstiller seksualiteten som «søken etter individuell tilfredsstillelse» og ikke som et varig kjærlighetsforhold bundet til ekteskapet.

Det har vært arbeidet med dokumentet i

fem år, og både Det pavelige råd for familien og en rekke bispekonferanser har vært med på utarbeidelsen. Også rapporter fra relevant medieforskning samt rapporter fra en studiegruppe tilknyttet det amerikanske TV-selskapet CBS er blitt innarbeidet i det endelige dokument.

L'OSSERVATORE ROMANO

— Forfatteren henvender seg ikke først og fremst til dem som lever i bønn, heller til dem som lider ved det paradoksale: sitt livs fylte tomhet — han favner vidt for å nå mange, skriver *Sidsel Høye Haugan* i denne anmeldelsen av *Henri J. M. Nouwens* bok «Gjøre alle ting nye» som utkom i fjor på St. Olav Forlag.

Henri Nouwen henvender seg i sin bok «Gjøre alle ting nye — en invitasjon til et åndelig liv» til oss vanlige mennesker som er slaver av alle våre travle gjøremål.

Å leve et åndelig liv er for forfatteren å lytte til den svake stemmen som kan hjelpe oss til å gjøre våre daglige ting på en annen måte, slik at våre liv får et dypere innhold, mere «fylthet» som han kaller det.

Han poengterer ytterpunktene: Vår bekymringsfylte livs tomhet, i motsetning til det åndelige livs fylthet. Han prøver å ikke se åndelighet og hverdagslighet som to atskilte dimensjoner. Vi lever ikke et mer åndelig liv ved å fjerne oss fra livet og menneskene, sier han.

Den Hellige Ånd, Guds ånd, konkretiseres til en venn, en stemme som er med på veien. I tomheten kan ensomhetsfølelsen lure. Nouwen gir ordet ensomhet en positiv verdi ved det at han anbefaler å oppsøke tilstanden ensomhet, for så kanskje å oppdage at man ikke er alene, men har Gud som følgesvenn.

Basilios, fra det 4. århundrede, favoriserer ensomheten. Han hevdet at man i den kan ha Gud som samboer og medvandrer, og derved kan man få en frihet som ikke kan konfiskeres.

Psykologen Nouwen stikker hodet frem innimellom — som der han påpeker at det er når man tør utsette seg for stillheten og ensomheten, kanskje etter å ha blitt konfrontert med eget indre kaos og egen uro, at vi tør åpne opp for Guds nærhet, til hjelp i hverdagen.

Vi møter Kristus i taushet, i et åndelig møte. Men det åndelige livs virkelige fundament er det hverdagslige liv, i møte og i samhandling med andre mennesker, troende eller ikke-troende. Ved Guds ånd skal vi oppleve fellesskapet og bli frie i det, sier Nouwen.

Man kan savne et dypere engasjement i bønnen i hans bok. Bønn er for mange troende noe uendelig mye mer enn en rituell aktivitet morgen, aften og til søndags. Mange opplever bønn som en livsform, et fundament for selve livet. Kierkegaard så på

bønn som en form for egentlig eksistens, og Thomas Aquinas så på Gud som rent eksistens. Ved å leve i dialog med Gud blir det å leve et åndelig liv ikke bare et luftig firmament, men en måte å eksistere på. Vi lever i en sekularisert verden, i en tid der man ikke lenger regner med Gud som alle tings årsak. Bønn er en viktig motvekt.

Forfatteren av boken henvender seg ikke primært til dem som lever i bønn, heller til dem som lider ved det paradoksale: sitt fylte livs tomhet. Han favner vidt for å nå mange, noe han lykkes i, etter hans popularitet å dømme. Etter min mening lider denne boken under akkurat dette. Han treffer ikke kjernen, til ettertanke, som f.eks. en Wilfred Stinissen gjør for meg personlig. Men boken er så absolutt lesverdig, til nytte og oppbyggelse for de fleste. Den forbeholder seg til livets vesentligheter.

Henri Nouwen er født og utdannet i Nederland, han ble ordinert til prest i 1957, tok psykologieksamen i 1964. Dette er den første av bøkene hans som er oversatt til norsk. Johannes Bruce står for oversettelsen. Språket faller for det meste naturlig og ledig. Å oversette denne type bøker byr på språklige vanskeligheter, men Bruce har overvunnet dem på en selvfølgelig måte. Boken er liten og kan leses i sin helhet på et par «flytte»timer. Den er også en bok å gripe til, med utbytte, for korte stunder. St. Olav Forlag, som har gitt ut et par fine småbøker i det siste, står også for denne utgivelsen.

Mobils «exodus» fra Sør-Afrika hilses velkommen

Oljeselskapet Mobils beslutning om å selge sin virksomhet i Sør-Afrika blir hilst velkommen i kirkelige kretser i USA. Dette viser at det virker med sanksjonskrav, sier Sue Robinson, som er talskvinne i De forente metodistene. NØP

Mer medbestemmelse

Prester fra 20 europeiske land har appellert til Vatikanets Synodesekretariat om mer medbestemmelse for lokalkirkene under synoden i 1990 om presteutdannelse. Delegationene til det sjette symposium i regi av Rådet for den europeiske prestekonferanse,

som fant sted i England for en tid siden, vedtok en resolusjon som ber om at forhåndsdokumentene til synoden blir tilgjengelige for interesserte grupper i lokalkirkene på et tidligere tidspunkt enn det som hittil har vært vanlig. CATHOLIC HERALD

Pavemessen - det universelle og det nære

17

Noen tanker «dagen derpå» av Baby Johannessen

Det ble ikke show og sirkus på Festningsplassen i Oslo under pave-messen, slik man kunne ha fryktet, på grunn av alt mediaoppstusset.

Anderledes enn våre vante høymesser og stille messer i våre små kirker, det er så. For vanligvis sitter eller står vi ikke stille og hutrer og fryser og blir våte i flere timer før messen begynner.

Men ved store anledninger ellers i kirkens liv her hjemme kan nok mange av katolikkene ha timelange reiser for å nå frem til messen; i enkelte deler av vårt land i ruskevær og strabasiøst.

Vi har erfaring med biskopelig konselebrerte messer ved riktig store anledninger - om enn ikke på en festningsplass. Ved slike anledninger har vi også hatt tilstede representanter for andre kirkesamfunn.

Særpreget ved denne messen rent ytre sett var arkitekt Thiis-Evensens baldakin og ikke å forglemme: korsset. Fra middelaldergrunnen raget det i været som en annen fjernsynsmast og tegnet seg trygt og fast mot himmelhvelvingen. Nåtid og fortid materialisert. En genistrek av arkitekten det korsset!

Da paveprosjekten kom inn for å feire messen med oss, jublet folk mot Hans Hellighet og klappet og fotograferte. Det som varmet mitt hjerte var å se alle de kjente, kjære geistlige fra vår hjemmebane i prosjonen. Der var de, unge og eldre prester, som vi kjenner, de som er med på å skape trygghet for oss i vår katolske hverdag.

I kullissene en avslappet sogneprest fra Asker og Bærum-menigheten - Jo Neve. Vi var begunstiget av pavebesøket, men Johannes Paul II var også begunstiget ved å ha en diakon ved sin side - Erik Rud - som snart skal prestevises.

Dette var ikke show for oss norske katolikker. Vi var til messe. Rundt oss

kjente ansikter fra alle våre menigheter, fra søsterkongregasjonene - unge, gamle. Katolske trosfeller i en minoritet. Vi har kjent hverandre gjennom år. Vi er små familier. Nå var vi på slektsstevne og oppdaget at vi samlet er ganske mange.

Straks Hans Hellighet Paven startet messen, var han *presten*, eller rettere sagt: biskop.

Det var hjemmekjent at våre egne biskoper deltok i konselebrasjonen.

Paven fremholdt mangfoldet i vårt norske katolske fellesskap. Det skal vi ta til oss og være stolte av - vi er det vel også. Men noen motforestillinger trenger seg også frem. Det er viktig at vi ikke glemmer det nære. *I en universalitet kan vi bare eksistere ut fra vår egenart*, og for oss er det å være en norsk fundert katolsk kirke.

Jeg savnet derfor noe fra Paven om den *stedegne* kirken. Det varmet mitt hjerte da vår egen biskop i Oslo katolske bispedømme snakket om «vårt» land; som opprinnelig tysker er vår biskop nå vår *norske* overhyrde.

Vi er som katolikker verdensborgere, men som nordmenn er vi del av den norske samfunnsutviklingen.

Her er vi fremme ved det såkalte mangfoldet. Våre menigheter berikes av trosfeller fra fremmede kulturer, enten de nå er kommet hit som flyktninger, asylsøkere, fremmedarbeidere eller har funnet seg en norsk livsledsager.

Våre fremmede trosfeller skal klart få og ha anledning til å bevare sin egen kultur og erfaringsbakgrunn. Men det må ikke skje på bekostning av oppbyggingen av en *norsk* katolsk kirke med en *norsk* identitet innenfor helhetskirkens universalitet.

En av den katolske kirkes fremste talsmenn i Norge idag er jærbu. For meg står hans dialekt i talespråket som

noe vi lenge har ventet på i norsk katolisisme: noe *roffestet* i norsk jord.

Tiden er inne for den katolske kirke i Norge til å besinne seg på sin ståplass mellom det universelle og det nære. Jeg mener vi nå - etter Pavebesøket - har behov for å få definert vår norske identitet som katolsk kirke i minoritet. Så lenge det omkringliggende norske samfunn får inntrykk av den katolske kirke som noe eksotisk og fremmedartet, så lenge vil bl.a. de økumeniske bestrebelse være vanskelige.

Mange nordmenn er søkende idag, selv om indifferentismen er det som kommer mest frem i lyset. Vår kirke har meget å tilby søkende mennesker. Men da må den katolske kirke ikke bare være et spennende, fremmedartet alternativ, men en naturlig del av det samfunn nordmenn bor og lever i.

Den største tjenesten vi kan gjøre også de fremmede trosfeller iblant oss er å la dem møte en norsk katolsk kirke. Vi er mange nok norske katolikker til å fremstå som en liten lokal del av den verdensomspennende kirken. Det er i norsk jordsmonn den katolske kirke i Norge skal finne vekstmuligheter. På fruktene skal så treet kjennes, langt inn i fremtiden, slik Olavs-troen gjorde det i middelalderens Norge.

Vil du bli «ettåring» på Mariaholm?

Mariaholm Skolesenter trenger voksne ungdommer til innsats i et år - variert arbeid, koselig leilighet stilles til disposisjon, relativt god lønn.

Noe for deg?

Skriv til:

Mariaholm Skolesenter, Godheim, 1820 Spydeberg.

Når staten dreper...

Hundre land har dødsstraff. Derfor har Amnesty International nå startet historiens største aksjon for avskaffelse av dødsstraff i alle land. Aksjonen vil pågå helt fram til Menneskerettighetsdagen 10. desember. «Tiden er nå inne til å avskaffe dødsstraffen verden over,» sier Peter Maisenholder, leder av Amnesty International, Norge.

I 1988 registrerte Amnesty nærmere to tusen rettslige henrettelser. I løpet av de siste ti år er minst femten tusen blitt henrettet, men det virkelige antallet kan beløpe seg til hele 40.000. Dette fremgår av en ny stor spesial-rapport fra Amnesty om dødsstraff.

«Mange møtte døden på grunn av sin

politiske eller religiøse overbevisning,» sier Maisenholder. «Noen var samvittighetsfanger. Ingen kjenner det eksakte antall uskyldig henrettede personer. Dødsdommene rammer i urimelig stor grad fattige, fargede og maktesløse.

Dødsstraffens brutalitet er blitt bevist, i likhet med tortur innebærer den et

18

Kjærligheten i Vadstena

Av Hanne Berentzen

– Det er det største som har skjedd i mitt liv. Vi sto bare der da han var på vei ut. Så kom han bort, tok meg på hodet, så på meg og sa «Gud velsigne deg». Kjærligheten da han så på meg var så ekte. Jeg glemmer det aldri.

Ulla var ikke den eneste. Mange av de 2500 katolske ungdommene fra hele Norden hadde sin lille, store historie å fortelle om et personlig møte med pave Johannes Paul II i borggården på Vadstena slott i Sverige lørdag 10. juni. Dem han hadde gitt kommunion, dem han hadde kysset, dem han hadde tatt i hånden, tatt på hodet, gitt et blick, et smil, alle de som hadde fått ta på ham, vært i nærkontakt med Peters etterfølger. Tusener av andre opplevde også hans ydmyke og intense nærvær i feiringen av Kristi mysterium.

– Kjærligheten fra deg gikk rett i våre hjerter. Den vil vi gi videre til andre mennesker i vår hverdag. Du har gitt oss et sterkt forbilde som får oss unge til å ville følge Kristus, het det i telegrammet det nordiske ungdomsmøtet sendte Paven dagen etter at han avsluttet sin reise i Norden.

Surt vær til tross var det varmen og kjærligheten de unge først og fremst husket. Kirkens øverste leder kom til dem. De hadde sloss seg frem gjennom hierarkiet så Paven til slutt forlenget sitt besøk i Norden for å møte de unge spesielt. Unge katolikker som i sin hverdag opplever hvor tøfft det er å være minoritet, være annerledes, være eneste katolikk i klassen eller på jobb, og måtte svare på omverdenens tusen spørsmål om troen og Kirken.

Utkanten i sentrum

«Utkanten i sentrum» var tema for ungdomsmøtet. Paven begynte sin preken på svensk med utgangspunkt i en annen som levde i utkanten, den hellige Birgitta

Blandet – og lykkelig – norsk katolsk kor i Vadstena.

Foto: Maria Giæver.

fra Vadstena, Sveriges skytshelgen, «en kvinne som i sitt liv forenede giftermål, karriær og grundandet av en ny orden inom kyrkan».

– Jeg forstår deres problemer og deres håp, sa Paven.

– Han talte direkte til oss, han forsto vår situasjon, sa de unge etterpå.

– Deres situasjon er på mange måter forskjellig fra den deres foreldre og jeg selv opplevde da vi var unge, sa Paven.

– Da jeg var 19 år gammel, brøt den 2. verdenskrig ut, og dermed begynte en periode med vold og meningsløse drap som hadde en dyptgripende virkning på mitt land. Det var tider da jeg var urolig for min egen, min families og mine venners sikkerhet. Noen av dere har selv opplevd harde tider og forfølgelse eller er

blitt truet på livet før dere kom til deres nye hjem. Men de fleste av dere har levet i den fred, frihet og sikkerhet som deres land tilbyr. Likevel vet dere at en høy levestandard ikke uten videre fører med seg lykke og indre fred.

– Idag, unge venner, vil jeg tale til dere om den glede og fred som er å finne – ikke i det å ha, men i det å være – i det å kjenne en person og i det å leve ifølge Hans lære. Denne personen er Jesus Kristus, vår Herre og vår venn. Han er sentrum, midtpunktet, han som trekker oss mot hverandre i kjærlighet.

På hvert av de nordiske språk – med en humoristisk kommentar om egne språkferdigheter – henvendte Paven seg til de nasjonale gruppene, og pekte på

ekstremt fysisk og mentalt overgrep på et menneske. Den er en grusom og nedverdiggende form for straff, den er ugjenkallelig og kan ramme uskyldige. Dødsstraff har aldri vist seg å ha noen spesiell avskrekende makt. Dødsstraff er en moderne stat uverdigi!»

Amnesty Nytt

Anonymisering

- Det etiske tankekors i abortsaken er blitt helt anonymisert, og saken er blitt en ikke-sak, sier avtroppende stortingsmann Lars Roar Langslet i en samtale med Vårt Land. - Men den voksende uroen for de etiske dimensjonene i den bio-teknologiske utvikling kan føre til en ny gjennomtenkning også av

abortproblemet. Det trenger ikke ta så mange år før det kan skje. Det mest opplytende som har hendt i den nye etikkdebatten, er alliansen mellom verdikonservative og folk på venstresiden. Abortdebatten vil komme langt på nye premisser, sier Langslet.

det forbildet de har i sine nasjonale helgener:

- Disse hellige kvinner og menn, og mange andre, så på Kristus som sentrum i deres liv, selv om de til tider følte seg isolert eller nedtynget av byrder og problemer. Kjære unge: Kristus er sentrum for deres liv også. Han er deres håp, forbilde og glede, han er deres ungdoms glede!

- Hold dere nær Kristus og gå i fotsporene til deres helgener, sa han, med henvisning til de prosesjonskorsene han senere overrakte en representant fra hvert av de nordiske land. - Korset taler et språk om å gi, og dere unge har mye å gi.

- Noen ganger fremstilles det kristne liv mest som det å holde Guds bud og Kirkens lover, og oppfylle våre forpliktelser overfor staten. Alt dette er riktig, men når vi ser dypere på det, åpner det seg en annen dimensjon: Det kristne liv består i å motta Guds Gave, den Hellige Ånd, og takke for denne gave med vår egen gave.

Normalt å være katolikk

Ungdomsmøtet i Vadstena var i seg selv en manifestasjon av temaet «Utkanten i sentrum». I tre vakre junidager var den lille middelalderbyen en pilgrimsby med biskoper, prester og søstre i gatene. Det normale var å være katolikk, de fleste bar det lille merket som viste at de var pilgrimmer på ungdomsmøte. Pilgrimmer som danset seg inn i sommernatten til rocke- og gospeltoner i den samme borggården de hadde feiret messe i noen timer tidligere.

Selve samlingen av så mange unge, nordiske katolikker var en begivenhet. Et par titall fra Island, et titall fra Færøene (der det er 40 katolikker i alt), et femtitall fra Finland, 450 fra Danmark

og 550 fra Norge, et femtitall fra Polen og fra Øst-Tyskland, to fra Sovjet og tre fra Litauen og resten fra Sverige. De kom fra utkantene, og de var i sentrum.

Katolsk og luthersk nattverd

De var i sentrum også i møtet med protestantiske ungdommer fra Linkøping stift, som deltok både under messen med Paven i borggården, og i den ekuumeniske messen i Blåkyrkan dagen etter.

Også denne messen var en helt spesiell begivenhet. Feiret i kirken som er bygd etter anvisning fra den hellige Birgittas åpenbaringer, der hennes skrin ennå står. Vi var Svenska Kyrkans gjester. Den lutherske biskop Martin Lønnebo og den katolske biskop Hubertus Brandenburg ledet sammen prosesjonen, begge med mitra og bispestav.

- Glem ikke det vi opplever i dag! Glem ikke det vi opplevde i går da vi sammen feiret messen med Paven! sa biskop Hubertus, med henvisning til den enhet vi har i troen på Kristus, og den smerten det er at vi må bruke to alterbord.

- Vi som er døpt og tror, er en kirke.

aldri skal vi glemme bildet fra alteret i dag: Høyalteret står tomt mens vi går til hvert vårt sidealter. Det står tomt og venter på at vi skal samles der, sa biskop Martin, og minnet om at Paven dagen før ba ved dette høyalteret. Det siste han gjorde før han reiste tilbake til Vatikanet, var å vigse en sten fra Linkøping lutherske domkirke, som skal bli grunnsten for tabernaklet i det nye katolske kirken i Linkøping.

Biskop Martin oppfordret de unge til å bruke den bønn den hellige Birgitta daglig ba: Herre, vis oss veien, og gjør oss villige til å gå den! - og føyet til: - Gjør oss villige til å gå den sammen!

Katolsk og luthersk nattverd ble feiret parallelt ved to sidealtere. Biskopene og prestene møttes foran høyalteret og utvekslet fredshilsen. Etter kommunionen gikk prosesjonene fra hvert sidealter og møttes igjen til felles prosesjon opp til høyalteret, der sluttbønn og velsignelsen ble lest.

Slik ble det nordiske ungdomsmøtet i Vadstena en sterk opplevelse både av katolsk identitet og økumenisk fellesskap.

Fra St. Olav juli 1989 — fra henholdsvis «indenlandske» og «udenlandske etterretninger».

Hertugen af Nassau med søn har forladt Kristiania og besøgt det danske hof nogle dage.

Høpriserne paa torvet er siden regnet dalet 4 kroner pr. skippund.

I Kjøbenhavn har bygningssnedkerne, malerne og murerne nedlagt arbeidet den 2den juli. Men det gaar med streikerne i udlandet som nylig med skovbrandene her: deres antal er saa stort, at det er uoverkommeligt at nævne dem alle.

Sydafrika synes at have en fremtid for sig, det besidder en stor rigdom af guld og alskens metaller, kul, petroleum og billig arbejdskraft.

Kong Olavs gave til paven er en gullkopi av et pilegrimsmerke fra middelalderen av St. Olav på tronstolen funnet i Bø gamle kirke. En kopi i sølv som halssmykke er til salgs for kr. 150, – mot krysset sjekk utstedt til:

Bø Sokneråd
3800 Bø i Telemark

Livsglad og sørgmodig kvinne
– kritisk, kunstelskende, kristen, krevende og gavende – søker vital, storsinnet og trygg mann mellom 25 og 45 år.
Bill.merk. 777 – ved St. Olavs redaksjon, Akersvn. 14, 0177 Oslo 1.

LESERBREV

Sett fra Hamar

Vårt daglige liv og arbeid bygger på forskjellige bevisste eller ubevisste premisser - da forutsetter vi så mange ting i vår verden ... først og fremst forutsetter vi at vi eksisterer i det hele tatt.

Så var det et lite sjokk for meg å måtte konstatere at jeg egentlig ikke eksisterer. *Observatorias* «Blikk på tiden» i St. Olav (89/6) stod det nemlig at det hadde vært ønskelig at Paven skulle besøke «f.eks. Rjukan eller Lillehammer - det er ganske store grupper katolikker der som mangler prest til daglig». Jeg trodde at Lillehammer hadde en sogneprest - og at det var meg. Men siden det står slik i St. Olav, må jeg bare konstatere at det var en illusjon: Jeg eksisterer ikke.

Hva så? Kanskje er det godt at vi mister våre illusjoner, og det før vi blir altfor gamle for å kunne «omtenke oss» (eller for å omskoleles, som det heter i andre land). Men kanskje er *Observatorias* «Blikk på tiden» anledning til å spørre seg noe litt mer alvorlig enn mine refleksjoner hittil, nemlig til å spørre: Hva er det å være katolsk prest i Lillehammer - eller annetsteds i dagens Norge?

Paulus kaller seg sin menighets «forlover»: «jeg har jo trolovet dere med Kristus og ham alene, som en ren jomfru skulle dere stå frem for ham» (2 Kor. 11,2). D.v.s. at menighetens oppmerksomhet - og menighetens *kjærlighet* - ikke skal være rettet i første instans mot apostelen, men mot Kristus. Paulus har en viktig rolle i menighetens liv, men, som han skriver: «Er det *Paulus*

som er blitt korsfestet for dere? Var det *Paulus* navn dere ble døpt til?» (Kor. 1,13). Paulus må alltid vise bort fra seg selv - han må lenke menighetens blikk mot en annen.

På den måten er det sikkert teologisk riktig å si at han egentlig ikke eksisterer - han sier det forøvrig selv: «det er ikke lenger jeg som lever, men Kristus som lever i meg» (Gal 2,20). Det samme måtte en katolsk prest kunne si om seg selv. Og det betyr konkret at han i all sin innsats ikke skal se på seg selv som sentrum i menigheten - og det betyr konkret at han skal ikke drepe andres innsats. Jeg er meget glad at de menighetene jeg har virket i, både i Italia og nå i Norge, har vært menigheter hvor legfolk bærer *ansvar* for viktige områder i Kirkens liv (det er helt galt å tro at Kirken i Italia er klerikalistisk).

Dette ansvar hos legfolk er ikke bare noe som kommer av prestemangelen selv om det faktisk er riktig å si at prestemangelen er en viktig faktor i utviklingen av legfolkets virksomhet innenfor Kirken; likevel er det en følge av deres *dåp* at de bærer ansvar for det som skjer i menigheten/bispedømmet.

Kanskje skulle vi tenke litt mer over hvordan legfolkets *liturgiske* innsats kunne utvikles: ikke bare at enkelte leser lesninger og forbønner, eller hjelper med utdelingen av den hellige kommunion, men også at de på steder hvor en gruppe katolikker bor, men ingen prest kan komme til søndagsmessen, selv kunne holde en gudstjeneste - *Laudes* fra tidebønnene, for eksempel, eller den gudstjeneste som står i den lille Messebok (s. 826). Vi

vet at Kirken virkeliggjøres i liturgien, men kanskje gjør vi ennå ikke alt vi kunne for å *leve* det vi vet. Hvis katolikkene i Kirkenes eller Rjukan eller hvorsomhelst ikke har anledning til å ta del i eukaristien, er det ikke nærliggende at de skal komme sammen for å be?

Hva blir det av presten? Blir han synlig i slike katolikkers liv? Jo, han kan sikkert besøke dem av og til og feire eukaristien sammen med dem. Men han skal ikke tro at *alt* er avhengig av at han er personlig tilstede. Hans rolle er forloverens rolle - han er ikke Kristus, selv om han handler i Kristi sted i sakramentene; og Kristus har andre muligheter til å nå sin brud.

Vår situasjon er ikke ideell - det hadde vært fint hvis vi hadde en prest i hver by. Men hvis vi har legfolk i hver by, skal det være så forferdelig for dem å «mangle prest til daglig»? Kan de ikke ta ansvar selv for Kirken der hvor de bor?

Jeg begynte med å konstatere at jeg egentlig ikke eksisterer. Men da slutter jeg med den tanke at det kanskje likevel ikke er så trist at *jeg* ikke eksisterer. Det ville vært trist hvis de andre, de jeg skulle tjene, ikke eksisterte...

Pastor invisibilis

Obs!

Vatikanpressens bilder fra pavebesøket blir utlagt til gjennomsyn og bestilling i St. Olav Bokhandel med det første.

T. S. JACOBSENS
BEGRAVELSESBYRÅER
ULLEVÅLSVN. 1, OSLO
TLF.: (02) 20 79 05
DØGNVAKT

A / S NORSKE SHELL

Leverandør av oljeprodukter til de fleste katolske institusjoner.

BESTILLING (02) 66 59 00 – SERVICE (02) 66 58 60 – 66 58 61

Hurra for Stavanger

21

Dagens norske asylpolitikk er omstridt. I St. Olav nr. 4 kunne man lese både om sultestreikende chilenerne i Stavanger og om UNKFs Chilehøring. Fra St. Svithun menighetsblad i Stavanger sakser vi en takk fra chilenerne for støtte og hjelp.

Chile var et land med gammel demokratisk tradisjon. Det var også velstående. Men hardt politisk press utenfra førte til statskupp fra de militæres side i den kalde høsten -73, et av de blodigste statskupp i Latin-Amerika. Hele 16 år har militærdiktaturet holdt seg, ved maktbruk og vold. Det har skapt et samfunn med sterkt skille mellom rik og fattig - for de som har lidd mest under militærmakten er nettopp samfunnets stebarn.

For tiden lever 10% av befolkningen i landflyktighet, d.v.s. ca. 1,5 millioner. Chilenerne drar hjemmefra av forskjellige årsaker. Noen p.g.a. alvorlige politiske problemer, andre av økonomiske grunner - de siste er ofte tvingende, fordi en som er uten arbeid ikke er i stand til å finne mat til barna, og kan ikke underholde seg i sitt eget land.

Flere av oss kom til Norge fordi landet har undertegnet internasjonale avtaler som gir asyl til mennesker som har måttet forlate sitt land. Da vi kom hit, fikk vi høre at vi måtte ha en samtale med politiet i samsvar med internasjonale overenskomster. For noen forløp det greit, mens for andre ble det en hard påkjenning. Politiet i Stavanger uttalte til pressen at alle chilenerne måtte reise tilbake, fordi deres motiver var økonomiske. Senere reiste en kommisjon til Chile i slutten av 1988, men uten å komme til bunns i sakene. Realiteten var anderledes, ifølge våre advokater. I tillegg ble det sendt et TV-program på Antenne 10, der chilenerne ble fremstilt som folk på jakt etter penger, men uten virkelige problemer. Fra regjeringshold ble det sagt til pressen at 900 chilenerne skulle sendes tilbake til

høsten. Og som slutt på det hele, kom det en rekke avslag på oppholdstillatelse på nyåret. Alt dette virket sterkt foruroligende og meget alvorlig på oss, idet vi opplevde at det ikke var mulig for oss å reise tilbake til landet vårt så lenge det lå under diktaturet. Derfor forberedte vi en sultestreik, - vi visste at det var et drastisk middel, men vi var også virkelig fortvilet. Faktisk så vi på denne dramatiske beslutning som vårt siste håp.

Da vi søkte støtte hos den katolske kirke for vår aksjon, var det fordi kirken bestandig har stått chilenerne bi under disse 16 diktatur-år. Etter møte med menighetsrådet fikk vi låne et av menighetens lokaler til vår aksjon, som vi kalte «Faste for et håp». Den begynte kl. 22 den 13. mars med 4 personer. Neste dag sluttet 21 andre seg til, deriblant 5 ledere, og i tillegg mange chilenerne som støttespillere.

I løpet av disse 21 dagers sultestreik skjedde det mange dramatiske ting, bl.a. plutselige innleggelse på sykehus

p.g.a. alvorlig helsesvikt. Ikke desto mindre sto beslutningen fast om ikke å avslutte streiken før myndighetene hadde gitt oss en løsning på det vi ba om.

Hele aksjonen ble fulgt på nært hold av massemediene, flere organisasjoner og enkeltpersoner. Til det negative hørte selvsagt kritikken og de to alvorlige angrep med stenkastning, som ødela vinduer og pastors bil.

Etter ti dager var de sultestreikende slitne, hadde mavekramper og legen kom to ganger om dagen. Etter tyve dager ble situasjonen kritisk og enkelte måtte slutte etter råd fra legen.

Aksjonen tok slutt da justisdepartementet lovet en samtale i Oslo. Der deltok tre chilenerne, én representant for NOAS, vår advokat, én av prestene og biskop Bue. En meget alvorlig samtale om våre mange motiver, der tonen var hjertelig og åpen. Det munnet ut i et løfte om at «chilenernes sak skulle undersøkes grundig og med hensyn til alle personlige forhold».

Siden er det gått to måneder, og en kan vurdere resultatene av møtet med statssekretæren. Vi ser at mange chilenerne får bli i Norge og har godt håp om at de som har fått et foreløpig avslag, ikke vil bli sendt tilbake.

Til slutt vil vi gjerne på vegne av alle chilenerne uttrykke vår dype takknemlighet overfor den katolske kirke - for uten deres støtte hele tiden, ville vi aldri ha kunnet gjennomføre dette - og, ikke minst, la oss si vår takk til Gud.

Chilenerne

Pavebesøket ble realisert også ved velvillig økonomisk støtte fra:

*Fred. Olsen & Co.
Lorentzens Rederi Co., Oslo
I/S Undervisningslitteratur*

Liturgisk kalender

JULI

9. 14. alm. søndag.
Jes. 66, 10-14.
Gal. 6, 14-18.
Lk. 10, 1-12. 17-20.
10. Ferial. 1. Mos. 28, 10-22.
Mt. 9, 18-26.
11. Benedikt, abbed, Europas vernehelgen.
Ordspr. 2, 1-9. Mt. 19, 27-29.
12. Ferial. 1. Mos. 41, 55-57.
42, 5-24. Mt. 10, 1-7.
13. Ferial el. Henrik.
1. Mos. 44, 18-29. 45, 1-5.
Mt. 10, 7-15.
14. Ferial el. Kamillus av Lellis, prest.
1. Mos. 46, 1-7. 28-30.
Mt. 10, 16-23.
15. Bonaventura, biskop og kirkelærer.
1. Mos. 49, 29-33. 50, 13,24.
Mt. 10, 24-33.
16. 15. alm. søndag.
5. Mos. 30, 10-14.
Kol. 1, 15-20.
Lk. 10, 25-37.
17. Ferial. 2. Mos. 1, 8-14.22.
Mt. 10, 34-11.1.
18. Ferial. 2. Mos. 2, 1-15.
Mt. 11, 20-24.
19. Ferial. 2. Mos. 3,1-12.
Mt. 11, 25-27.
20. Ferial el. Torlak, biskop.
2. Mos. 3, 13-20. Mt. 11, 28-30.
21. Laurentius av Brindisi, prest og kirkelærer.
2. Mos. 11, 10-12.14. Mt. 12, 1-8.
22. Maria Magdalena.
Høys. 3, 1-4 el. 2. Kor. 5, 14-17.
Joh. 20, 1-2. 11-18.
23. 16. alm. søndag.
1. Mos. 18, 1-10.
Kol. 1, 24-28.
Lk. 10, 38-42.
24. Ferial. 2. Mos. 14, 5-18.
Mt. 12,20-28.
25. Jakob, apostel.
2. Kor. 4, 7-15. Mt. 20, 20-28.
26. Joakim og Anna, Jomfru Marias foreldre.
2. Mos. 16, 1-5. 9-15. Mt. 13, 1-9.
27. Ferial. 2. Mos. 19, 1-2. 9-11.
Mt. 13, 10-17.
28. Ferial. 2. Mos. 20, 1-17.
Mt. 13, 18-23.
29. Olav, konge og martyr.
2. Mos. 24, 3-8. Mt. 13, 24-30.
30. 17. alm. søndag.
1. Mos. 18, 20-32.
Kol. 2, 12-14.
Lk. 11, 1-13.

31. Ignatius av Loyola, prest.
2. Mos. 32, 15-24. 30-34.
Mt. 13, 31-35.

AUGUST

1. Alfons Maria de Liguori, biskop og kirkelærer.
2. Mos. 33,7-11;
34,5-9. 28.
Mt. 13,36-43
2. Ferial el. Eusebis av Vercelli, biskop.
2. Mos. 34, 29-35. Mt. 13, 44-46.
3. Ferial. 2. Mos. 40, 16-21.
Mt. 13, 47-53.
4. Johannes M. Vianney, prest.
3. Mos. 23, 1.4-11. 15-16.
34-37. Mt. 13, 54-58.
5. Kirkevielsesfest for kirken Santa Maria Maggiore.
3. Mos. 25, 1.8-17. Mt. 14, 1-12.
6. 18. Søndag. Herrens forklarelse.
Dan. 7, 9-10. 13-14.
2. Pet. 1, 16-19.
Lk. 9, 28-36.
7. Ferial el. Xystus II og lidelsesfeller, martyr.
4. Mos. 11, 4b-15.
Mt. 14, 13-21.
8. Dominikus, prest.
4. Mos. 12, 1-13. Mt. 14, 22-36.
9. Ferial. 4. Mos. 13, 1,2-25-14,1. 26-29. 34-35.
Mt. 15, 21-28.
10. Laurentius, diakon og martyr.
2. Kor. 9, 6-10. Joh. 12, 24-26.
11. Klara, jomfru. 5. Mos. 32-40.
Mt. 16, 24-28.
12. Guds Mors lørdagsmesse.
5. Mos. 6, 4-13. Mt. 17, 14-20.
13. 19. alm. søndag.
Visd. 18, 6-9.
Hebr. 11, 1-2. 8-19.
Lk. 12, 32-48.
14. Maximillian M. Kolbe, prest og martyr.
5. Mos. 10, 12-22. Mt. 17, 22-27.
15. Ferial. 5. Mos. 31, 1-8.
Mt. 18, 1-5. 10. 12-14.
16. Stefan av Ungarn.
5. Mos. 34, 1-12. Mt. 18, 15-20.

17. Ferial. Jos. 3, 7-10,11. 13-17.
Mt. 18, 21-19,1.
18. Ferial. Jos. 24, 1-13. Mt. 19, 3-12.
19. Johannes Eudes el. Jomfru Marias lørdagsmesse.
Jos. 24, 14-29. Mt. 19, 13-15.
20. 20. søndag. Jomfru Marias opptagelse i himmelen.
Åp. 11, 19a. 12, 1-6a. 10.
1. Kor. 15, 20-27.
Lk. 1, 39-56.
21. Pius X., pave. 16.-22.
Dom. 2, 11-19. Mt. 19.
22. Jomfru Maria, vår Dronning.
Dom. 6, 11-24a. Mt. 19, 23-30.
23. Ferial el. Rosa av Lima, jomfru.
Dom. 9. 6-15. Mt. 20, 1-16.
24. Bartholomeus, apostel.
Åp. 21, 9-14. Joh. 1, 45-51.
25. Ludvig el. Josef av Calasanz, prest.
Rut. 1, 1.3-6. 14-16.
Mt. 22, 34-40.
26. Jomfru Marias lørdagsmesse.
Rut. 2, 1.3-8-11; 4, 13-17.
Mt. 23, 1-12.
27. 21. alm. søndag.
Jes. 66, 18-21.
Hebr. 12, 5-7. 11-13.
Lk. 13, 22-30.
28. Augustin, biskop og kirkelærer.
1. Tess. 1, 1-5. 8-10. Mt. 23, 13-22.
29. Johannes Døperens martyrium.
1. Tess. 2, 1-8. Mk. 6, 17-29.
30. Ferial. 1. Tess. 2, 9-13.
Mt. 23, 27-32.
31. Ferial. 1. Tess. 3, 7-13.
Mt. 24, 42-51.

SEPTEMBER

1. Ferial. 1. Tess. 4, 1-8.
Mt. 25, 1-13.
2. Jomfru Marias lørdagsmesse.
1. Tess. 4, 9-11. Mt. 25, 14-30.
3. 22. alm. søndag.
Sir. 3, 17-18. 20, 28-29.
Hebr. 12, 18-19. 22-24.
Lk. 14, 1.7-14.
4. Ferial. 1. Tess. 4, 13-18.
Lk. 4, 16-30.
5. Ferial. 1. Tess. 5, 1-6. 9-11.
Lk. 4, 31-37.

KATEKETWEEKEND PÅ MARIAHOLM

For religionslærere og andre interesserte 26. – 27. august 1989.

Emne: «LEVENDE STENER – om å være kirke sammen».

Hovedinnleder: Pastor Michel Beckers.

Pris: kr. 400, – .

Påmelding innen 10. august til:

Kateketisk Senter, Akersvn. 14, 0177 Oslo 1. Tlf. (02) 20 72 48.

Neste nummer utgis 5. september. Signerte artikler står for forfatterens egen regning.

Ansvarshavende redaktør: Unni Klepper Joynt

Medarbeidere:

Tollef Berg

Liv Greni

Kjell Arild Pollestad o.p.

Albert Raulin o.p.

Gunnel Vallquist

Redaksjon: Tlf. (02) 20 72 48

Ekspedisjon: Tlf. (02) 42 43 57

Akersveien 14, 0177 Oslo 1

Årsabonnement (Norge): kr. 190, –

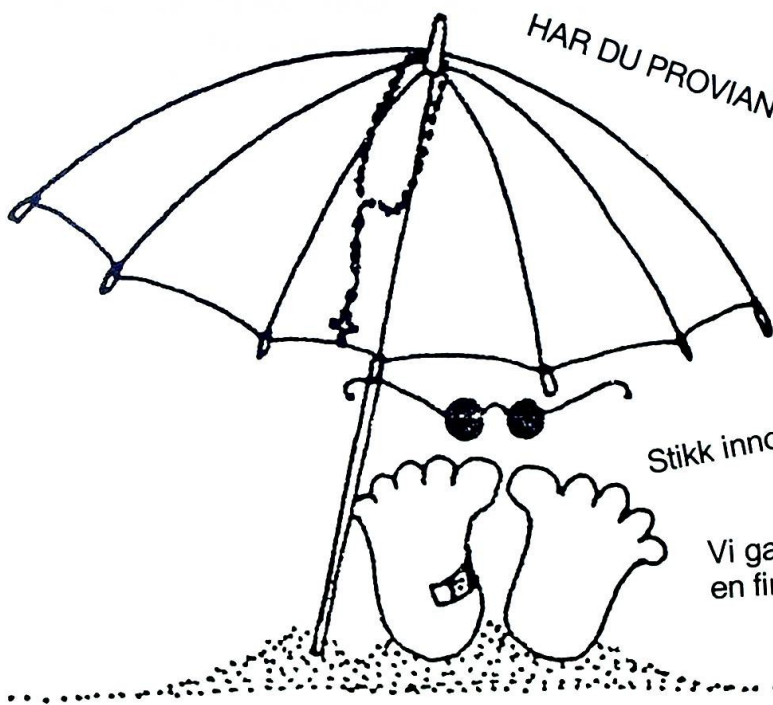
Øvrige europeiske land: kr. 220, –

Andre verdensdeler: kr. 230, –

Annonser 19 dager før utgivelsesdagen.

Bankgiro 6022.20.13073. Postgiro 2 04 64 80

23

HAR DU PROVIANBERT?

STAV
OLAV

BOKHANDEL A.S
AKERSVEIEN 14
N-0177 OSLO 1

Stikk innom før du drar.

Vi garanterer (ikke været) – men
en fin ferie med bøker og musikk!

OBS! Vi har en sommerfilial i Nordenfjeldske Kunstindu-
strimuseum i Trondheim 24. – 30. juli.

God Sommer !!

Sommertid 19.6. – 19.8.

mandag – fredag: kl. 9.00 – 16.00

torsdag: kl. 9.00 – 16.30

lørdag: kl. 9.30 – 13.00

GUSTAV BØHM & SØN A/S

Bakeri og Konditori

Drammen

Tlf. (03) 83 42 80

MALERMESTER

utfører allslags maler- og tapetserarbeider

GEORG FOERSTER

Tlf.: 15 54 26/15 56 06

**TRENGER
DU TRYKKSAKER?**

Kontakt

SATS + PASTE A/S

Prof. Birkelandsv. 24 c, 1081 Oslo 10

Tlf.: (02) 30 04 16 – 30 84 53

Blikk
på tiden

Post Festum

Så er festen over — med et skrik — et jubelskrik vel å merke! For han kom, så og vant, Peters etterfølger, og hele Norge syntes synd på de syv, ikke søstre, men brødre, lutherske sådanne, som ikke hadde tid til å takke ja til invitasjonen til Nidarosdomen hin minneverdige formiddag. Synd for dem, men nå er det sagt/skrevet nok i den anledning. Enskjønt, i skrivende stund, har biskop Bue i Stavanger rykket ut og sagt at han angret at han ikke kom. Er angeren oppriktig, tilgir vi ham så gjerne — som gode katolikker!

Men vi andre — enten det var via fjernsynsskjermen eller ved å høre til blant dem som var så heldige å få plass i vår nasjonalhelligdom — vi satt der beveget og høytidsstemte og så hvordan biskopen av Roma ble tatt imot av biskopen i Nidaros slik brødre skal taes imot.

Og mon ikke andre enn vi katolikker også hadde en liten klump i halsen da biskop Bremer

oppfordret alle til å be Fadervår på sitt eget sprog og paven stemte i — på norsk!

Man kan si og mene så meget man vil om pavens synspunkter og måten han leder kirken på — og det har vi også gjort. Men det er et uomtvistelig faktum at mannen vi fikk møte, er i besittelse av en ekte og inderlig fromhet. Så langt et menneskelig øye kan dømme, da.

Et nytt kapittel i vår kirkehistorie er blitt skrevet i disse hektiske junidagene, og avisene har forlenget kastet seg over annet stoff. Men vi opplevet hvordan den lille katolske kirken her til lands plutselig ble samtaleemne overalt. «Gleder du deg til han kommer?» spurte vilt fremmede mennesker på gaten, og det var ingen tvil om hvem «han» var! Vi svevet på bølger av velvilje som bare ble forsterket hver gang «annerledes troende» kastet skyts mot oss. Det er vel det som kalles å lage ris til egen bak!

«Venter dere massekonversjoner etter besøket?» ringte Dagbladet og spurte dagen etter, og de ble visst litt skuffet da vi sa at vi ikke hadde tenkt å lage noe charter-tilbud til moderkirken, uten returbillett, vel å merke!

Derimot akter vi ikke å la være å benytte denne anledningen til å gi oss selv impulser innad. «Styrk dine brødre,» sa Herren til Peter,

og jeg tror det egentlig var derfor paven kom til våre land her nord. Som minoritet trenger vi å styrke hverandre, også når paven ikke er her. Vi trenger å samles trass i det mangfold både av nasjoner og ulike meninger vi lever i til daglig. Noen er blitt stemplet som, om ikke dårlige, så iallfall «annenrangs» katolikker — de som åpent har sagt at de ikke er enige i alt kirken gjør seg til talsmann for. Eller talskvinne bør vi vel nesten si — det er jo moderkirken!

Dette har vi ikke lov til! Vi må ha såpass tillit til hverandre at vi regner med at enhver taler ut fra det de synes er riktig og sant, og at de, nettopp fordi de er medlemmer av den universelle kirke, kan tillate seg å ta ansvar for sine meninger. Å tale Roma «litt på skrå» behøver heller ikke bety at man ikke har respekt for kirkens overhode som menneske, og som et ærlig sådant. Det tror jeg vi alle er blitt klar over under hans besøk i vårt land.

Splittelse har aldri tjent noen sak, men det er heller ikke å vente at nær 900 millioner katolikker skal ha den samme mening om alt og alle. Tenk om dette pavebesøket kunne gi utslag i litt større toleranse oss imellom — på grasrotplan. Da ville det bli fest — også etter festen!

Mater Olava